МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ 2019-2025 РОКІВ)**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0354-ап-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Жадленко Юлія Юріївна

Керівник: к. ф. н., доц. Запольських С.П.
Рецензент: доц., к.ф.н. Хацер Г.О.

Запоріжжя – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітньо-професійна програма Переклад (англійський)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
_____
«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Жадленко Юлії Юріївні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ 2019-2025 РОКІВ)»
Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту)) Запольських С. П., к.філол.н, доц.
затверджені наказом ЗНУ від «13» березня 2025 року № 398-с
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) 01.12.2025 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту) наукові джерела з питань дослідження термінології і перекладознавства, у тому числі особливостей перекладу політичного дискурсу. Промови американських політичних діячів Дж. Байдена та Д. Трампа (відеозаписи виступів)
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які необхідно розробити)
1) розглянути специфіку політичного дискурсу, визначити поняття «політичний дискурс». 2) описати особливості, стилістичні засоби та перекладацькі трансформації, які використовуються при політичному перекладі 3) проаналізувати переклад промов американських політичних діячів та визначити стилістичні засоби, які були використані під час перекладу

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи магістра (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посадаконсультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Запольських С. П. доцент	07.06.2025	07.06.2025
Розділ 1	Запольських С. П. доцент	02.09.2025	02.09.2025
Розділ 2	Запольських С. П. доцент	01.10.2025	01.10.2025
Висновки	Запольських С. П. доцент	21.10.2025	21.10.2025

6. Дата видачі завдання 02.06.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	лютий – квітень 2025	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2025	виконано
3.	Написання вступу	червень 2025	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	вересень 2025	виконано
5.	Написання практичного розділу	жовтень 2025	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2025	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	листопад 2025	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	листопад–грудень 2025	виконано
9.	Захист	грудень 2025	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ Ю. Ю. Жадленко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ С. П. Запольських
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер Г.О. Хацер
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 83 стор., 53 джерел.

Об’єкт дослідження: промови американських політичних діячів та їх переклад українською мовою.

Мета роботи: виявлення специфіки перекладу політичного дискурсу загалом та промов американських політичних діячів українською мовою зокрема.

Теоретико-методологічні засади: дослідження, присвячені аналізу явища та специфіки політичного дискурсу (Г. М. Вусик, О. В. Антонюк, Н. В. Шевчук, Л. О. Окулова), а також наукові роботи у сфері перекладознавства, присвячені аналізу адаптації політичних текстів (О. О. Борисов, О. Х. Васильєва, О. В. Новікова, Т. Доній, Х. Онищак).

Отримані результати: серед ключових ознак політичного дискурсу наявні тісний зв’язок з мовою, експресивність, ідеологія, театральність та елемент змагання. Також в рамках політичного дискурсу спікер може використовувати різноманітні лексичні та стилістичні засоби для досягнення мети промови. До лексичних особливостей політичного дискурсу можна віднести високий вміст політичної, економічної та юридичної термінології, а також часте вживання ідіоматичних виразів. Коректна адаптація не є простою задачею та потребує більших навичок, ніж простий переклад. Було доведено, що при адаптації політичних промов надзвичайно важливо враховувати прагматичний аспект перекладу, а також важливо зосередити увагу не стільки на відповідності перекладу оригіналу, скільки на доступності перекладу для цільової аудиторії.

Ключові слова: *політичний дискурс, перекладацька трансформація, лексична одиниця, граматична структура, стилістична фігура, прагматичний аспект, контекст.*

ЗМІСТ

ВСТУП **3**

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ **6**

1.1 Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження 6

1.2 Жанрово-стилістичні особливості політичних промов 19

1.3 Специфіка перекладу політичного дискурсу 22

РОЗДІЛ 2 ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ **26**

2.1 Лексико-семантичні характеристики досліджуваних промов 26

2.1 Синтаксичні конструкції та їх роль у політичних промовах 30

2.2 Стилістичні засоби та прийоми політичної риторики 35

2.3 Прагматичний потенціал американських політичних промов 42

РОЗДІЛ 3 ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ **48**

3.1 Специфіка відтворення лексико-семантичних особливостей 48

3.2 Перекладацькі трансформації при передачі синтаксичних конструкцій 64

3.3 Збереження стилістичного потенціалу в перекладі 70

3.4 Прагматична адаптація при перекладі політичних промов 74

ВИСНОВКИ **80**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ **84**

ВСТУП

Сучасний світ багатий на політичні події. Кожного дня відбуваються суттєві зміни, одна подія змінює іншу, і це активно обговорюється у ЗМІ. Політика – це сфера, що має пряме відношення до кожної людини, адже події політичного масштабу значно впливають на суспільне життя народу. Політика дає можливість зрозуміти та навіть передбачити подальший курс розвитку країни, що є та було важливим в усі часи.

Політичний дискурс об’єднує в собі безліч тем, подій та термінів, що можуть виявитися специфічними для середньостатистичної людини. Так як політичний дискурс за своєю суттю передбачає участь в ньому багатьох держав, він також включає в себе компонент мультилінгвізму – у цьому дискурсі комунікація відбувається декількома мовами. Враховуючи це, для успішного розуміння політичних подій, а також для участі у політичному дискурсі реципієнту необхідно подолати мовний бар’єр для повного розуміння ним політичної картини світу.

Ця робота присвячена аналізу лінгвостилістичних особливостей перекладу промов американських політичних діячів українською мовою на матеріалі виступів 2019-2025 років.

Актуальність роботи обумовлена тим, що в наш час політика відіграє значну роль у суспільному житті, і критично важливим є подолання мовних бар’єрів між державами, в чому значну роль грає перекладознавство.

Об’єктом дослідження є промови американських політичних діячів та їх переклад українською мовою.

Предметом дослідження є лінгвостилістичні особливості перекладу промов американських політичних діячів українською мовою, а також специфіка адаптації тексту при перекладі політичних промов.

Метою дослідження є аналіз специфіки перекладу промов американських політичних діячів українською мовою.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1) вивчити політичний дискурс як об’єкт лінгвістичного дослідження та виявити специфіку його перекладу;

2) дослідити лінгвостилістичні особливості промов американських політиків;

3) проаналізувати переклад промов американських політиків українською мовою та визначити стилістичні особливості їх відтворення.

Матеріалом дослідження є відео промов американських політичних діячів та їх переклад українською мовою.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі використання таких методів та прийомів: лінгвістичного аналізу, методу аналізу словникових дефініцій та статистичних методів обчислення кількісних результатів.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі адаптації політичних промов українською та детальному аналізі перекладацьких трансформацій.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення семінарських занять з перекладознавства.

Робота пройшла **апробацію** на науковій конференції «Іноземна філологія у XXI столітті». Результати дослідження представлено у публікації:

Жадленко Ю. Ю., Запольських С. П. Перекладацькі трансформації у відтворенні політичних промов англомовних політиків (на матеріалі виступів Д. Трампа та Дж. Байдена 2019–2025 років).

Іноземна філологія у XXI столітті: тези доповідей XVII Міжнародної наукової конференції (м. Запоріжжя, 14 лист. 2025 р.). Запоріжжя: ЗНУ, 2025.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову роботу, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об’єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про політичний дискурс, жанрово-стилістичні особливості політичних промов та специфіку їх перекладу.

Другий розділ присвячений аналізу лінгвостилістичних особливостей промов американських політиків.

У третьому розділі здійснюється перекладацький аналіз промов американських політиків українською мовою.

У висновках подано загальний варіант теоретичної частини роботи, а також висновки на основі аналізу, проведеного у практичній частині.

Загальна кількість сторінок 83, кількість використаних джерел 53.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

1.1 Політичний дискурс як об’єкт лінгвістичного дослідження

Вітчизняні дослідники Г. М. Вусик та О. В. Антонюк в своїй науковій роботі розглядають поняття політичного дискурсу, зосереджуючи увагу на його ключових ознаках. Перш за все вчені наголошують, що політика та лінгвістика – це явища, що тісно пов’язані одне з одним, що пояснюється тим фактом, що політика використовує мову як інструмент впливу на суспільні маси. Стосовно поняття «дискурс», вчені, спираючись на численні роботи науковців – вітчизняних та іноземних, – виділяють наступні його риси:

1. Комунікація як основа дискурсу;
2. Поліморфізм (дискурс виражається в усній, писемній, внутрішній та паралінгвальній формах);
3. Інтерактивність і трансактивність;
4. Заснованість на мовленнєвій ситуації (побутова розмова, політичні дебати тощо);
5. Спрямованість на конкретну аудиторію. [Вусик, Антонюк, с. 214]

Розглядаючи безпосередньо поняття політичного дискурсу, дослідники наводять визначення вченої Н. Кондратенко, за якою політичний дискурс є *«конкретним виявом політичної комунікації, що передбачає актуалізацію політичного тексту в комунікативному акті взаємодії політичного суб’єкта (політика, політичної сили, влади) та об’єкта (аудиторії, електорату, виборця).»* [Вусик, Антонюк, с. 215] Таким чином, дослідниця при визначенні

терміну *«політичний дискурс»* акцентує увагу на його учасниках – представниках влади та членах суспільства. У цій моделі комунікація є односторонньою – інформація передається виключно від влади народу; народ не виступає повноправним суб'єктом комунікації, а натомість є її об'єктом. Серед ключових ознак політичного дискурсу Н. Кондратенко виділяє *«міфологічність, ритуальність, театральність, агональність, сакралізація, риторичність та маніпулятивність свідомістю реципієнтів.»* [Вусик, Антонюк, с. 215] Це доповнює первісне визначення поняття *«політичний дискурс»* та дає можливість визначити його як своєрідний *театр*, в якому акторами виступають представники влади, а роль публіки грає народ. Усі політичні схеми та дії направлені на контроль мас, відповідно політики для здійснення того чи іншого плану грають свою роль згідно зі *сценарієм*, що підтверджує концепцію Н. Кондратенко.

Також у роботі презентується визначення дослідниці О. Шейгал, за якою політичний дискурс являє собою *«знакове утворення, що має два виміри – реальний та віртуальний; в реальному вимірі він розуміється як текст у конкретній ситуації політичного спілкування, а його віртуальний вимір включає вербальні та невербальні знаки, орієнтовані на обслуговування сфери політичної комунікації.»* [Вусик, Антонюк, с. 215] Можна зробити висновок, що О. Шейгал зосереджується на структурі політичного дискурсу, його зовнішній формі (текст) та внутрішній формі (знакова система всередині цього тексту). До основних ознак політичного дискурсу вчена відносить *«інституційність, домінування цінностей над фактами, смислову невизначеність, ідеологічну полісемію, фідеїстичність, ізотеричність та авторитарність.»* [Вусик, Антонюк, с. 215]

Також вченими представлений погляд дослідниці Л. Нагорної, за яким політичний дискурс – це *«різновид мовної комунікації, а також семантичний простір, в якому проходять апробацію політичні смисли.»* [Вусик, Антонюк,

с. 215] У цьому визначенні увага акцентується на основній меті політичного дискурсу – актуалізація тих чи інших питань політики для подальшого їх вирішення.

Дослідниками розкривається мета політичного дискурсу – «досягнення, збереження та здійснення політичної влади». [Вусик, Антонюк, с. 215] Якщо розбирати це питання більш детально, то можна стверджувати, що ключовим наміром в рамках політичного дискурсу є необхідність адресанта презентувати свою картину дійсності та переконати реципієнта в тому, що саме це бачення є правильним. У цьому процесі значну роль грає підбір мовних засобів, адже від цього залежить ступінь переконання адресата. Дослідниця Н. Шевчук стверджує, що підбір мовних засобів *«не обмежується виключно вживанням специфічної детермінованої політичною діяльністю лексики, а також включає в себе вибір та організацію певних структур вираження відповідно до прагматичних настанов, цілей та умов спілкування, що склалися в процесі професійної діяльності політиків»*. [Шевчук 2013, с. 265]

За Г. М. Вусик та О. В. Антонюк політичний дискурс розрізняється за багатьма ознаками. Підтверджуючи цю думку, вчені демонструють у дослідженні класифікацію політичного дискурсу:

1. За формою:
   1) усні
   2) писемні.
2. За чинником мовця:
   1) адресатно-прямі
   2) опосередковані.
3. За метою:
   1) інформативні
   2) спонукальні
   3) іміджеві

4) мотиваційні
5) експресивні.

4. За чинником адресата:
   1) особисто адресовані
   2) масово адресовані
5. За сферою функціонування:
   1) телевізійний
   2) газетно-журнальний
   3) радіо
   4) рекламний
   5) PR
   6) мережа Інтернет
6. За типом комунікативної взаємодії:
   1) агональний (конфліктний)
   2) гармонізуючий (кооперативний). [Вусик, Антонюк, с. 216]

Дослідниця О. Шейгал в своєму дослідженні актуалізує питання жанрового поділу політичного дискурсу. Серед жанрів політичного дискурсу вона виділяє інституційні та неінституційні. Перші мають безпосереднє відношення до політики та походять від осіб, які мають прямий зв'язок з ключовими подіями та є активними учасниками різноманітних дискусій. До таких жанрів відносяться дебати, публічна промова та гасла. Друга категорія включає в себе жанри, що мають опосередковане відношення до політики та походять не напряму від політичних діячів, а натомість являють собою реакцію або інтерпретацію політичних подій іншими особами. До таких жанрів відносяться інтерв'ю, мемуари політиків, аналітичні статті, графіті та сміхові жанри (карикатура, пародія, анекдот). [Вусик, Антонюк, с. 216]

Серед функцій політичного дискурсу Г. М. Вусик та О. В. Антонюк виділяють наступні:

1. Мобілізаційна (емоційний заклик адресанта до ціннісних та ідеологічних преференцій електорату);

2. Маніпулятивна (спекуляція інформацією з метою розпалювання ворожнечі між політичними опонентами);

3. Ідеологічна та корпоративна (виокремлення ключових позицій політика чи партії з метою демонстрування власних особливостей);

4. Функція привернення уваги (має на меті як мінімум заявити про існування політика за допомогою тих чи інших засобів, а як максимум – прихилити реципієнта на бік політика). [Вусик, Антонюк, с. 216]

Вченими підкреслюється, що хоч експресивний елемент і є невід'ємним у політичному дискурсі, але при цьому його надмірна експресивність може *«зруйнувати ідентифікаційний простір»*, у результаті чого його інформаційний потенціал буде втрачено.

Підводячи підсумки дослідження, Г. М. Вусик та О. В. Антонюк підкреслюють, що основними компонентами політичного дискурсу є текст (як в усній, так і в письмовій формах), екстралінгвістичні фактори (мета, політичні обставини тощо), а також наявність двох сторін, що взаємодіють одна з одною (адресант та адресат). Відповідно до цього можна зробити висновок, що політичний дискурс має тісний зв'язок з лінгвістикою та цілком піддається аналізу в рамках цієї науки, адже є заснованим на тексті та включає в себе численні елементи лінгвістики.

Вітчизняна дослідниця Л. О. Окулова в своїй науковій роботі розглядає численні лінгвістично орієнтовані напрями вивчення політичного дискурсу. Вчена підкреслює заснованість політичного дискурсу на мові, адже саме мова є ключовим інструментом для досягнення політичних цілей. У її роботі описуються наступні підходи до вивчення політичного дискурсу: критичний, лінгвокогнітивний, описовий та кількісний.

Критичний дискурс-аналіз розвивається у зарубіжній лінгвістиці та включає в себе концепції вчених Дж. Бломмаерта, Т. ван Лейвена, Г. Віддоусона, К. О'Халлоран та інших. Цей підхід заснований на ідеї того, що одна невелика група людей підпорядковує собі волю та думки іншої, значно більшої групи людей за допомогою засобів мови, тим самим встановлюючи панування над останніми. У результаті цього процесу виникає соціальна нерівність. Критичний дискурс-аналіз ставить перед собою ціль «виявити комунікативну природу соціальної нерівності та виробити способи мовного супротиву». Він спрямований на *«вивчення засобів, за допомогою яких влада здійснює своє панування у суспільстві.»* [Окулова 2021, с. 142]

Лінгвокогнітивний аналіз спрямований на аналіз зв'язку світогляду людини та лінгвістичних структур, якими вона оперує. Цей підхід включає в себе наступні методики:

1. Метафоричне моделювання

Фокусується на понятті *метафори* у контексті когнітивної лінгвістики. Метафора сприймається як засіб пізнання дійсності та важливий фактор у процесі прийняття політичних рішень. Вона дозволяє сприймати факти та події під різними кутами, що в свою чергу створює декілька варіантів вибору.

2. Лінгвоідеологічний аналіз

Досліджує вплив тих чи інших ідеологій на спосіб мислення політика.

3. Операційний код

Зосереджується на питанні оцінки політиком тих чи інших подій та аналізує його бачення політичної картини світу.

4. Когнітивне картування

Здійснює аналіз структури політичного тексту, що є важливим в процесі моделювання мислення політиків. [Окулова 2021, с. 142]

Описовий метод концентрується на риторичному аспекті політичного дискурсу, тобто на аналізі впливу політиків на свідомість суспільства за допомогою лінгвальних засобів. Цей метод включає в себе наступні напрями:

1. Лінгвопрагматика

Цей напрям присвячений дослідженню риторичних стратегій, що використовуються політиком для досягнення своїх цілей.

2. Лінгвостилістика

Зосереджується на вивченні специфічної лексики (просторіччя, вузькоспеціальні терміни тощо) та характерних їй емоційних та експресивних компонентів змісту.

3. Семантичний напрям

У рамках цього напряму досліджується структура політичних повідомлень та її вплив на сприйняття повідомлення реципієнтом.

4. Лінгвістична теорія управління істиною

Цей напрям досліджує лінгвальні засоби, за допомогою яких здійснюється управління свідомістю мас.

5. Психолінгвістика

Займається вивченням емоційного та раціонального компонентів свідомості людини з метою прогнозування реакції людей на ті чи інші дії з боку влади. [Окулова 2021, с. 143]

Кількісний метод включає в себе концепції та доробки вчених У. Ліппмана, П. Лазарсфельда, Г. Лассвела та Н. Лейтеса. Ця методика передбачає аналіз політичного дискурсу шляхом вивчення політичних текстів з метою виявити ключові ознаки політичної комунікації та її семантичні особливості. Подібний аналіз дає змогу скласти образ авторів тексту та зробити висновки про їх світогляд та цінності. [Окулова 2021, с. 143]

На основі наукової роботи Л. О. Окулової можна стверджувати, що політичний дискурс є складним явищем, що включає в себе безліч елементів,

основним з яких є мова. Власне сам політичний дискурс у висновках до роботи вченої описується як «мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат чи зміст яких стосується сфери політики.» [Окулова 2021, с. 143] Щодо вивчення політичного дискурсу з точки зору лінгвістики, то в сучасному світі розвивається безліч напрямків його дослідження. У рамках цього дослідження увага зосереджується перш за все на аналізі лінгвальних засобів, що є характерними для політичної сфери, а також їх безпосередньому впливі на реципієнта.

Казахська дослідниця К. К. Кенжеканова у власній науковій роботі зосереджує увагу на ключових ознаках політичного дискурсу та проводить аналіз його складових. На основі наявних наукових здобутків вчена презентує загальне визначення політичного дискурсу – *«це сукупність мовленнєвих актів, що визначається та виражається в формі вербальної комунікації, зміст, суб'єкт та адресат якої належать до сфери політики.»* [Kenzhekanova 2015, p. 193] Вона також підкреслює, що політичний дискурс не являє собою лише процес комунікації, а натомість включає в себе конкретні цілі та потребує участі конкретної групи людей, що є обізнаними в сфері політики та беруть безпосередню участь у політичному житті (політики та суспільство). Аналізуючи поняття політичного дискурсу, дослідниця виділяє наступні його компоненти:

1. Образ автора

Ця категорія описує статус учасника дискурсу та включає в себе поняття об'єктивності та суб'єктивності (дві позиції по відношенню до тієї чи іншої проблеми), стильвираження та паратекстуальні компоненти (додаткова інформа ція про автора).

2. Позиція реципієнта

У рамках цієї категорії описуються дві позиції реципієнта (адресата) у політичному дискурсі. Адресат може не бути повноцінним учасником дискурсу (як наприклад у випадку зі складанням політичних документів), але в той же час

існують ситуації, у яких адресат є повноправним учасником політичного дискурсу (дебати, вибори тощо).

3. Інформаційний зміст

Ця категорія описує будь-який комунікативний акт та прямо залежить від комунікативних цілей дискурсу. Основна ціль політичного дискурсу – переконання народу в тих чи інших ідеях. Від цього перш за все залежить зміст дискурсу.

4. Розрахунок

Враховуючи, що політика засновується на переконанні, важливим є використання аксіологічної лексики, що включає в себе актуалізацію тих чи інших цінностей та їх експлуатацію для маніпуляції свідомістю.

5. Традиційність

Ця категорія включає в себе поняття кліше, специфічної термінології та поведінкових стереотипів. Кліше використовуються спікерами для скорочення об’єму інформації, а також для спрощення її сприйняття реципієнтом (включають сталі вирази типу *«останній, але не за значенням», «до того ж»* тощо). Політична термінологія включає в себе поняття, що виникли у сфері політики та активно вживаються політичними діячами *(«темна конячка», «вісь зла»* тощо).

6. Емотивність та експресивність

Ця категорія грає важливу роль в політичному дискурсі, адже будь-яке повідомлення включає в себе не лише інформаційний зміст, а разом з цим і елементи експресивності. Як правило, комунікація політика насичена емоціями, адже його ціль – переконати ту чи іншу групу людей, що потребує ораторської майстерності. Варто зазначити, що ступінь емотивності може відрізнятися в залежності від жанру політичного дискурсу, а також від конкретних подій всередині дискурсу.

7. Модальність

У цю категорію входить відношення спікера до навколишнього світу, що безпосередньо відтворюється в його промові. Воно включає оцінку ситуації та ступінь впевненості у власних твердженнях. Останній фактор є важливим у політиці, адже від нього залежатиме ступінь довіри громадськості. У цьому випадку впевненість політика свідчить про його обізнаність у подіях, що викликає довіру.

8. Інтертекстуальність

Інтертекстуальність є рисою будь-якого дискурсу, адже останній оперує тими чи іншими джерелами інформації, реінтерпретує вже наявні тексти та на їх основі створює нові. Разом з цим, елементи тих чи інших дискурсів вступають у зв'язок один з одним, тож інтертекстуальність є характерною рисою будь-якого дискурсу, включаючи політичний. Це твердження відноситься до політичного дискурсу в більшій мірі, адже він фокусується на суспільстві, яке є середою розвитку багатьох інших дискурсів.

9. Соціокультурний контекст

Політичний дискурс фокусується перш за все на актуальних подіях сьогодення, і враховуючи це, важливо враховувати екстралінгвістичні фактори, такі як обставини, за яких описуються події в тексті; соціальний бекграунд, що обумовлює ці події, а також погляди громадськості на них.

10. Засоби комунікації

Ця категорія включає в себе вербальні та невербальні засоби комунікації. У той же час форма комунікації в залежності від методу передачі інформації може бути як усною, так і письмовою, а в залежності від кількості учасників комунікації мати форму монологу чи діалогу. [Kenzhekanova 2015, p. 193-197]

Окрім базових компонентів політичного дискурсу, К. К. Кенжеканова також виділяє характерні його риси, що відрізняють політичний дискурс від інших видів дискурсу. До цих рис вчена відносить:

1. Елемент змагання

Основою політичного дискурсу є постійний діалог між партією при владі та опозицією, і в ході цього діалогу сторони вступають у боротьбу одна з одною, розроблюють стратегії нападу та захисту. Ця риса політичного дискурсу найяскравіше проявляється у дебатах та передвиборних кампаніях.

2. Агресивність

У рамках політичного дискурсу поняття агресії прямо пов’язано з поняттям домінації та встановлення влади. Відповідно до цього політичний дискурс сповнений відповідними мовленнєвими актами, що демонструють політичну силу та направлені на приниження статусу опонента. До подібних актів відносяться категоричні твердження, а також мова, що сповнена засудженням до протиборчої сторони та несе загрозливий характер.

3. Ідеологія

У політичному дискурсі репрезентується система колективних знань, переконань та думок, що засновані на суспільних цінностях, нормах та інтересах.

4. Театральність

Політичний дискурс може розглядатися як театральна вистава, у центрі якої знаходяться політичні події. Партії, політики, журналісти працюють *«на публіку»* та намагаються справити враження на них з метою привернути до себе увагу та завоювати визнання. [Kenzhekanova 2015, p. 197-198]

У висновках до наукової роботи К. К. Кенжеканова підкреслює ключові особливості політичного дискурсу та відносить до них масову орієнтованість, ідеологію, суб’єктивність, агресивність, елемент змагання, театральність, емотивність, модальність, інтертекстуальність та маніпуляцію свідомістю. Тези дослідження К. К. Кенжеканової є схожими з тезами Г. М. Вусик та О.В. Антонюк, які також підкреслювали експресивність, театральність та маніпулятивність політичного дискурсу.

Вітчизняна дослідниця І. О. Волянюк здійснює аналіз політичного дискурсу у контексті російсько-української війни та фокусується на лінгвальній природі політичного дискурсу, зокрема на його лексиці та комунікативних стратегіях.

Беручи за основу тези дослідника А. В. Сотникова, вчена визначає політичний дискурс як «комплекс мовленнєвих структур у контексті політичної діяльності, політичних поглядів та переконань.» [Сотников, с. 219] І. О. Волянюк виділяє наступні комунікативні стратегії в рамках політичного дискурсу:

1. Інформативна

Ця стратегія націлена на повідомлення або отримання інформації та передбачає вплив на вербальну/невербальну поведінку співрозмовника. Вона реалізується в основному за допомогою односкладних номінативних речень, у яких повідомляється про ключові події.

2. Оцінно-впливова

Являє собою стратегію, спрямовану на здійснення аксіологічного впливу на співрозмовника та включає вербальне вираження оцінки, думки та емоційного стану. Характеризується багатим використанням епітетів та гіперболи для посилення впливу на реципієнта.

3. Емоційно-впливова

Ставить перед собою ціль змінити психоемоційний стан співрозмовника або спонукати його до виконання тієї чи іншої дії; виражається у формі схвалення, симпатії тощо.

4. Регулятивно-спонукальна

Направлена на встановлення контролю над поведінкою співрозмовника та спонукання його до здійснення дії. Виражається у формі поради, прохання, скарги, вимоги, наказу тощо. Реалізується за допомогою синтаксично

оформлених через риторичні запитання, неповні речення, а також окличні речення зі спонуканням до дії.

5. Конвенційна

Націлена на встановлення рівноправного контакту зі співрозмовником; в цьому випадку жоден зі співрозмовників не займає домінуючу позицію у комунікації, їх позиції є рівними. [Волянюк 2022, с. 49-50]

На основі проведеного аналізу І. О. Волянюк робить висновок щодо сутності політичного дискурсу та серед його ключових рис виділяє комунікативність, цілісність, раціональність, аргументованість, структурованість та абстрактність. Вченою підкреслюється також важливість характеру учасників політичного дискурсу, адже цей фактор прямо впливає на вибір комунікативних стратегій, а відповідно і на курс розвитку політичного дискурсу.

Підводячи підсумки щодо сутності політичного дискурсу з точки зору лінгвістики, було доведено, що ключовими ознаками політичного дискурсу є його мовна природа, адже саме мова є основним засобом передачі інформації всередині дискурсу. Важливою особливістю політичного дискурсу є його експресивність та театральність.

Так як політичний дискурс направлений на керування масами та ставить мету переконати реципієнтів у тих чи інших думках, вживання експресивної лексики є неминучим. Відповідно до цього, до рис політичного дискурсу також можна віднести його маніпулятивний характер, а також виділити елемент змагання, агресивність та ідеологію як важливі його складники. Всі ці особливості безпосередньо впливають на вибір мовних одиниць та комунікативних стратегій в ході спілкування представників політичного дискурсу.

1.2 Жанрово-стилістичні особливості політичних промов

Вітчизняні дослідники О. О. Борисов та О. Г. Васильєва проводять аналіз експресивних засобів у політичних промовах. Перш за все, вчені підкреслюють, що вживання тих чи інших експресивних засобів у сфері політики дає можливість здійснити необхідний комунікативний ефект на реципієнтів. Стилістичні засоби виступають потужним риторичним засобом здійснення контролю та маніпуляції свідомістю мас. До експресивних засобів відносяться ті чи інші конструкції, що підсилюють емотивну складову висловлювання, а саме інверсія, риторичне запитання, паралелізм, антитеза тощо. У свою чергу стилістичні фігури включають в себе фонетичні засоби (алітерація, ономатопея тощо), тропи, а також синтаксичні фігури, що об'єднують в собі лексичні та інтонаційні особливості синтаксичних конструкцій.

Стилістичні фігури класифікуються за наступними критеріями:

1. за принципом поєднання елементів у висловлюванні (інверсія, відділені конструкції, паралельні конструкції, повторення, перелічення, антитеза та інші);
2. за композиційною моделлю синтаксичної організації висловлювання (асиндетон, полісиндетон);
3. за принципом вживання розмовних конструкцій (еліпсис, апосіопезис, непряма мова тощо);
4. за принципом вживання лексичного значення (риторичні запитання, літота тощо);
5. фігури, що передбачають порушення зв'язку слів у реченні (анаколуф, вставні конструкції тощо). [Борисов, Васильєва 2021, с. 33-34]

Важливим елементом наукової роботи О. О. Борисова та О. Г. Васильєвої є порівняння стилістичних засобів у промовах політичних діячів

Великобританії та України. У ході дослідження вчені зазначають, що в цілому спектр стилістичних засобів, що вживаються у промовах політиків двох країн є ідентичними. Різниця полягає в частоті вживання тих чи інших засобів.

На основі аналізу дебатів британських політичних діячів дослідниками доведено, що найчастіше у промовах фігурують наступні експресивні засоби:

- перелічення:
- повторення:
- емфатичні конструкції:

У той же час у виступах українських політиків часто фігурують наступні стилістичні фігури:

- еліпсис:
- інверсія:
- повторення:
- риторичні запитання:

У висновках до роботи вчені підкреслюють, що як в англійській мові, так і в українській присутні ідентичні стилістичні засоби, але при цьому різним є вживання цих засобів безпосередньо у політичній сфері. Перш за все, український політичний дискурс характеризується більшим різноманіттям в аспекті вживання стилістичних засобів. У британському політичному дискурсі в свою чергу зовсім відсутній еліпсис, а найбільш часто вживаними стилістичними засобами є перелічення, повторення та емфатичні конструкції. В українському політичному дискурсі розповсюджені еліпсис, інверсія, повтори, а також риторичні запитання.

Вітчизняна дослідниця Р. О. Гришкова проаналізувала жанрово-стилістичні особливості політичної промови на матеріалі виступу Дж. Байдена під час інавгурації. Перш за все, спираючись на працю британських вчених К. Баха та М. Гарніша, вчена виділяє основні види комунікативних актів, а саме

констативний (в його основі лежить ствердження), директивний (наказ), коммісівний (направлений на угоду зі співрозмовником), а також акт, в основі якого лежить налаштування під співрозмовника. [Kent, Harnish 1979] Промову Дж. Байдена Р. О. Гришкова відносить до констативного акту, адже його мовлення сповнено різноманітними ствердженнями, оголошеннями, незгодами, спорами, передбаченнями та заявами.

У висновках до роботи Р. О. Гришкова стверджує, що вживання стилістичних засобів у промові політика обумовлено перш за все метою здійснювати вплив на маси через красномовні висловлення. Політична промова характеризується експресивністю, переконливістю, повторенням мовних одиниць та фрагментів речення. До особливостей політичної промови вчена відносить також вживання другої особи множини «Ви», а також розмовної лексики. Ключові ідеї Дж. Байдена виражаються в його промові. Ідея єдності народу виражена неодноразовим вживанням займенника «Ми»; налаштованість на мирне врегулювання політичних питань виражається за допомогою вживання імен з Біблії, що водночас демонструє віру політика та його близькість до народу, адже більшість американців є віруючими. Таким чином, Р. О. Гришковою доведено, що вживання стилістичних засобів у промові політика є ефективним інструментом для збагачення мови та впливу на свідомість народу.

Вітчизняна дослідниця О. В. Новікова у своїй науковій праці також зосереджує увагу на ключових стилістичних особливостях політичних промов. На основі аналізу політичних промов президентів Дж. Буша та Б. Обами вченій вдалося виділити наступні стилістичні особливості політичних промов:

1. Вживання розмовної лексики
2. Вживання сленгу та жаргону
3. Вживання складених слів [Novikova 2022, с. 142]

1.3 Специфіка перекладу політичного дискурсу

Особливості перекладу політичних текстів розглядає у своїй роботі вітчизняна дослідниця Т. Доній. Перш за все вчена підкреслює, що політичний текст є складним явищем та викликає значні труднощі при перекладі. У текстах політичного дискурсу часто згадуються історичні події, відомі особистості, реалії різних сфер життя, а також фігурує лексика, що відображає ті чи інші національні та культурні особливості країни. Лексика у політичному дискурсі є двозначною, тому при перекладі політичних текстів необхідно враховувати весь контекст та навіть весь дискурс. [Доній 2021, с. 145]

У політичних текстах часто зустрічаються неологізми, слова-реалії, історизми, алюзії та метафори. Подібна лексика безумовно потребує специфічного підходу до перекладу. Т. Доній серед перекладацьких стратегій пропонує наступні:

- для перекладу неологізмів – калькування, транскодування, описовий переклад (враховуючи, що нечасто існує еквівалентний відповідник для неологізмів, такий вибір стратегій є обґрунтованим);
- для адаптації слів-реалій – описовий переклад, транскодування та калькування (останні дві стратегії можуть потребувати перекладацького коментаря);
- для перекладу алюзій – еквівалентний відповідник (повний або частковий), генералізація. [Доній 2021, с. 145]

Вчена приділяє особливу увагу проблемі перекладу алюзій. Явище алюзії має різноманітний характер. Наприклад, американські політичні тексти сповнені алюзіями на найбільш відомі події у США (вступ Декларації Незалежності, уривки з Біля про права тощо). Для вдалого перекладу подібних алюзій необхідно бути обізнаним у історії США, поінформованим про поточну

ситуацію в країні, а також володіти базовими знаннями про відповідну культуру.

Політичні тексти характеризуються також високим вмістом метафор, кліше, експресивних словосполучень та епітетів. Як стверджує Т. Доній, ця особливість обумовлена необхідністю здійснити максимальний вплив на публіку та додати промові експресивності. Перевагою метафори є простота її сприйняття аудиторією, адже метафора характеризується використанням образних порівнянь, що в свою чергу привертає увагу реципієнта. Щодо перекладу метафори, Т. Доній вважає це явище непростим для перекладу, що обумовлюється частою відсутністю прямого еквіваленту у мові перекладу. Тому при перекладі метафор часто доводиться користуватися тими чи іншими трансформаціями. До цих трансформацій відноситься прямий переклад метафори; переклад метафори з певними змінами на лексичному, морфологічному або синтаксичному рівні; переклад метафори з лексичними трансформаціями (вилучення або додавання лексичних одиниць, конкретизація, генералізація); заміна метафори мови оригіналу на відповідну метафору у мові перекладу; описовий переклад без збереження метафоричного значення. [Доній 2021, с. 147]

Виходячи з тверджень Т. Доній стосовно специфіки перекладу політичних текстів можна зробити висновок, що політичний переклад є складним процесом, що потребує специфічних знань перекладача. Враховуючи, що політичні промови сповнені різноманітними відсиланнями на історію, алюзіями та метафорами, їх переклад потребує від перекладача великого обсягу знань про історію як країни мови оригіналу, так і країни мови перекладу, бути обізнаним у літературі та в цілому вміти швидко підібрати найбільш доречний переклад в тій чи іншій ситуації.

Специфіка перекладу політичних текстів детально розглядається у роботі латвійських дослідників Л. Турушевої та С. Шміте. Перш за все вчені

зазначають, що політичні тексти є складними за своєю структурою – в цих текстах наявна специфічна лексика, в них часто вживаються різноманітні маніпулятивні техніки. Більш того, зміст політичних текстів часто має тісний зв'язок з подіями, культурою та ідеологією конкретної країни, тому підбір підходящого перекладу є складною задачею.

Л. Турушева та С. Шміте, спираючись на результати дослідження американських вчених С. Обенга та Б. Хартфорда, стверджують, що політичні тексти за своїм змістом та стилістикою є образними, тобто сповнені численними засобами експресивності. З одного боку, це робить текст більш яскравим та додає йому виразності, що захоплює увагу реципієнта та викликає в нього інтерес до тексту, а з іншого, це робить політичні тексти більш складними для перекладу. Такі засоби як метафора, синекдоха, каламбур та ідіома є складними об’єктами для перекладу, адже у випадках їх адаптації не завжди вдається успішно підібрати еквівалент у мові перекладу. Частими є випадки, коли у процесі перекладу подібних елементів тексту частина сенсу втрачається. [Turuševa, Šmite 2020, p. 141]

Дослідженням перекладу політичного дискурсу в своїй праці також займається вітчизняна вчена Г. Онищак. Визначаючи ключовою метою політичного дискурсу його вплив на реципієнтів та маніпуляцію свідомістю, дослідниця вважає першочерговою ціллю політичного перекладу відтворити текст, що викликає ту ж реакцію у аудиторії, що й оригінал. Відповідно, на перекладача покладено велику відповідальність. При адаптації тексту йому необхідно підібрати коректні засоби, щоб у повній мірі зберегти як сенс повідомлення, так і його емоційну наповненість. Г. Онищак, як і інші вчені, також зосереджує увагу на такій особливості політичного дискурсу, як його тісний зв'язок з цінностями, історією, культурою та ідеологією конкретної країни, в контексті якої він функціонує. Це ще більше ускладнює роботу перекладача.

Таким чином, політичний переклад є складним процесом, що потребує різноманітних знань та вмінь у перекладача. Сама політика є сферою, що включає в себе багато аспектів: історія країни, її культура, ідеологія, менталітет, традиції тощо. Враховуючи це, недостатньо лише мати навички перекладу. Окрім цього також важливо володіти знаннями про ключові події в країні, ситуацію в суспільстві та враховувати всі інші екстралінгвістичні фактори.

Підводячи підсумки першого розділу, ключовими ознаками політичного дискурсу є його тісний зв'язок з мовою. У рамках політичного дискурсу мова виступає інструментом донесення тих чи інших думок до суспільства, а також засобом маніпуляції масовою свідомістю. Враховуючи, що політичний дискурс ставить перед собою мету впливати на суспільство, його невід’ємними елементами також є експресивність, театральність, елемент змагання, агресивність та ідеологія. Усі ці особливості безпосередньо впливають на вибір мовних одиниць та комунікативних стратегій в ході спілкування представників політичного дискурсу. Політичні промови сповнені численними засобами експресивності, що обумовлено необхідністю зробити мову політика яскравою, підвищити її виразність та захопити увагу реципієнта. Саме ця особливість політичного дискурсу визначає ступінь складності його перекладу. Переклад політичних текстів є складною задачею. Окрім високої експресивності, політичний дискурс також характеризується високим вмістом політичної лексики, назв історичних осіб, подій, документів тощо. Політичний дискурс засновується на традиціях, ідеології та культурі конкретної країни, відповідно для його грамотного перекладу потребується бути обізнаним не тільки у методиці перекладу, а також у історії країни та інших екстралінгвістичних факторах.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

2.1 Лексико-семантичні характеристики досліджуваних промов

Вітчизняні дослідниці А. Буртник та М. Карп у своїй науковій роботі вивчають промови Б. Клінтона та на основі їхнього аналізу ділять лексику політика на загальнополітичну, загальноекономічну та юридичну термінологію, а також ідіоми.

Політична термінологія складає 39% лексичного складу промов Б. Клінтона. Вчені поділяють її на наступні групи:

1. Загальнополітична лексика (*the world's oldest democracy*, *political process, power, communities, to go into politics, to change parties, declare America's independence*);

2. Офіційні назви (*Oval Office*, *Vice President Gore*, *to my Cabinet Secretaries, Government*, *National Guard, Armed Services Committee, Almighty*);

3. Специфічні політичні поняття (*politics appropriate, took the oath*, *opposition to the Vietnam War, bipartisan*). [Буртник, Карп 2020, с. 173]

Разом з цим дослідниці також зосереджують увагу на структурі одиниць політичної термінології. Вчені приходять висновку, що політичні терміни загалом складаються за наступними синтаксичними моделями:

1. прикметник + іменник (*National Guard, entangling alliance*, *civil rights*, *political issues*);

2. іменник + прийменник + іменник (*forces of freedom, my days of service*, *forces of integration*);

3. іменник у називному відмінку + прикметник + іменник у родовому відмінку (*era of great American renewal, President of the United States*);

4. дієслово + іменник (*declare independence, reinvent America*) [Буртник, Карп 2020, с. 173].

На основі цих даних можна зробити висновок, що в політичних промовах частим є вживання прикметників з метою підвищення експресивності висловлення та емоційного відгуку реципієнтів.

Окрім політичної термінології часто вживаною також є економічна термінологія, що за даними дослідження А. Буртник та М. Карп складає 29% лексичного складу політичних промов. Промови Б. Клінтона насичені складними економічними термінами: *investment, commerce, tax exemptions, larger investments, accountability, high homeownership* тощо. [Буртник, Карп 2020, с. 173].

Юридична термінологія складає незначну частину лексичного складу промов Б. Клінтона. Загалом вона включає в себе мовні одиниці повсякденного спілкування (law library, civil rights, social justice, liberal, private citizens, public service). Серед юридичної термінології також наявні численні одиниці для позначення людських прав та свобод, а також кримінального провадження (*crime, law enforcement, organized crime and narcotrafficking, criminal rights, law abiding citizens, civil rights movement*).

У промовах Б. Клінтона також зустрічаються ідіоми. Їх вживання обумовлюється необхідністю зробити промову більш насиченою та переконливою. [Буртник, Карп 2020, с. 173]

Тож на основі статті вчених А. Буртник та М. Карп можна зробити висновок, що промови політиків, зокрема Б. Клінтона, сповнені різноманітними термінами зі сфери політики, економіки та юриспруденції, а також ідіомами. Вживання перших обумовлено тими сферами життя, що охоплює політика, в

той час як ідіоми вживаються з метою зробити промову більш яскравою та експресивною.

Промови Д. Трампа також насичені політичною, економічною та юридичною термінологією. На основі аналізу інавгураційних промов президента були відібрані численні лексичні одиниці, що відносяться до сфери політики:

1. загальнополітична лексика: *transfer of power*, *administration*, *party*, *government*, *nation*, *decree*, *patriotism*, *sovereignty*, *weaponization*, *agenda*;

2. офіційні назви: *Chief Justice*, *President*, *First Lady*, *Washington DC*, *the United States of America*, *Vice President*, *Department of Government Efficiency*;

3. специфічні політичні поняття: *take the oath*, *presidential election*, *Constitution*, *hall of power*, *to declare emergency*, *catch and release*.

Під час своїх промов Д. Трамп приділив особливу увагу сфері економіки США, зокрема відмітив проблеми бідності, податків, інфляції, а також окреслив подальший розвиток промисловості, системи охорони здоров'я тощо. Відповідно до цього, в текстах промов можна знайти велику кількість економічних термінів: *poverty*, *subsidize*, *infrastructure*, *decay*, *middle class*, *inflation*, *electric vehicle mandate*, *trade system*, *tariffs*.

Д. Трамп у своїх промовах також зосереджує увагу на роботі судової системи та юриспруденції. Він виступає за агресивну боротьбу проти злочинних організацій та захист простих громадян. Згідно з цим, в його промовах наявні численні юридичні терміни: *crime*, *law enforcement*, *freedoms*, *justice*, *Justice Department*, *law-abiding citizens*, *liberties*, *criminal network*, *rule of law*.

Для емоційного збагачення своїх промов та надання їм більшої експресивності Д. Трамп також вживає ідіоматичні вирази. Це дозволяє йому зробити свій виступ більш красномовним та викликати більш яскраву реакцію виборців: *face of the Earth*, *to think big*, *empty talk*, *golden age*, *tide of change*.

Вітчизняні дослідниці Л. Голубнича, І. Костікова, Т. Бесараб, Є. Моштаг, Ю. Лащук та О. Долгушева серед лексичних особливостей промов Д. Трампа виділяють також вживання політиком авторських неологізмів. Вченим вдалося знайти 30 неологізмів, що належать президенту. Зробивши їх семантичний аналіз, вони прийшли висновку, що ці лексичні одиниці описують нові реалії, що є характерними для політичної сфери США. Дослідниці класифікують неологізми Д. Трампа за структурою та поділяють їх на наступні категорії:

1. Звичайні неологізми
2. Дискурсивні неологізми
3. Лексичні одиниці, що не піддаються розумінню:

1) лексичні одиниці, що вживаються у якості іншої частини мови;

2) незвичне вживання лексичних одиниць з означеним артиклем the, що призводить до спотворення сенсу;

3) мовленнєві помилки або обмови. [Holubnycha, Kostikova, Besarab, Moshtagh, Luschyk, Dolgusheva 2020, p. 47]

Як стверджують дослідниці, деякі з неологізмів Д. Трампа включені до словника Oxford English Dictionary та є загальновживаними лексичними одиницями, що є звичайними для англійської мови. До них належать слова *clicktivism*, *haterade*, *otherize* та *herd mentality*. Усі ці одиниці мають негативну конотацію та створені за допомогою афіксації та абревіації.

Серед дискурсивних неологізмів Д. Трампа дослідниці виділяють поняття "*fake news"*. Це поняття існувало ще раніше, але його значення було змінено. Первісно термін "*fake news"* («фальшиві новини») відносилося до новин, що посилаються на ненадійне джерело, в сучасному ж уявленні "*fake news"* – це неправдива інформація, що транслюється народу під видом новин. До цієї групи неологізмів вчені також відносять термін "*alternative facts"*, що означає «альтернативну версію подій, яка часто є загальноприйнятою». [Holubnycha, Kostikova, Besarab, Moshtagh, Luschyk, Dolgusheva 2020, p. 52]

Серед лексичних одиниць Д. Трампа також зустрічаються ті, що не піддаються розумінню. Серед таких неологізмів вчені виділяють прислівник *big league*, що не має дефініції у жодному зі словників, але за контекстом можна зрозуміти, що цей прислівник означає «у значній мірі». [Holubnycha, Kostikova, Besarab, Moshtagh, Luschyk, Dolgusheva 2020, p. 53]

Також дослідницями відмічається одиниця *unpresidented*, що має значення «зневажливий по відношенню до президента» та співзвучний зі словом *unprecedented*. [Holubnycha, Kostikova, Besarab, Moshtagh, Luschyk, Dolgusheva 2020, p. 55]

Підводячи підсумки, у промовах політиків зустрічаються лексичні одиниці, що належать до політичної, економічної та юридичної термінології. Це є цілком закономірним, адже політика включає в себе всі сфери життя людини. Окрім цього, політики часто вживають ідіоматичні вирази у своїх промовах для надання їм більшої експресивності та виразності. Також варто відмітити, що політика є динамічною сферою, у якій регулярно формуються нові лексичні одиниці. Згідно з цим у політичних промовах також нерідко зустрічаються неологізми. Це було доведено вітчизняними дослідницями на прикладі Д. Трампа, якому належать декілька авторських неологізмів, що отримали статус загальновживаних слів та мають чітке визначення у офіційних англійських словниках.

2.1 Синтаксичні конструкції та їх роль у політичних промовах

Узбецька дослідниця Ш. Туланбаєва в своїй науковій роботі проводить аналіз синтаксичних конструкцій, що використовують політики у своїх промовах. Серед ключових конструкцій вона виділяє пасивні конструкції, а

також умовні речення. У якості прикладів вчена приводить промови Дж. Байдена, та Дж. Трюдо та Б. Джонсона.

Структурно аналізуючи промову Дж. Байдена, дослідниця наводить у якості прикладу наступний уривок з промови, що прозвучала під час пандемії COVID-19: "*To heal, we must remember. It's hard sometimes to remember. But that's how we heal. It's important to do that as a nation*." Серед прийомів вчена відмічає послідовне повторення слів *remember* та *heal* у реченнях. Такий прийом дозволяє підкреслити точку зору спікера стосовно проблеми та загострити увагу аудиторії на ній. [Tulanbayeva 2024, p. 74]

Також у якості прикладу дослідниця наводить промову Б. Джонсона, присвячену трагедії у Лондоні, в ході якої постраждали 5 осіб: "*I want to pay tribute to the extraordinary bravery of those members of the public who physically intervened to protect the lives of others.*" Політик використовує складне речення для більш повного вираження поваги та шанування героїзму громадян. При цьому в реченні він переводить увагу від трагічності події та особи злочинця на героїзм людей. [Tulanbayeva 2024, p. 75]

Виходячи з результатів дослідження, Ш. Туланбаєва робить висновок, що за допомогою грамотно побудованого повідомлення спікеру вдається правильно подати інформацію аудиторії та отримати саме ту емоційну реакцію, на яку він розраховує. Тож структура повідомлення та вибір синтаксичних конструкцій грають важливу роль у політичних промовах.

Дослідженням синтаксичних конструкцій у політичних промовах займається також вчений С. Шило. Серед синтаксичних конструкцій він перш за все виділяє умовне речення. Подібні речення інформують реципієнтів, що для досягнення того чи іншого результату необхідно виконати певні дії. У підтвердження цієї тези науковець наводить наступний уривок з передвиборчої кампанії А. Корнатського: «*Та якщо ви підтримаєте мою Програму і довірите мені високий пост Президента України, «еліта» буде дуже засмучена.*» Таким

чином, спікер описує яскраве майбутнє, яке можливе за умови виконання тих чи інших умов. Таким чином, він підштовхує аудиторію до дій, які є для нього вигідними. [Shylo 2020, p. 47]

У політичних промовах частим також є використання неповних речень. У цьому випадку увага зосереджується на основній інформації, в той час як елементи, що не впливають на основну думку повідомлення, вилучаються з речення. Наприклад: «*Українцям – роботу, зарплату і гідне життя!*» або «*Награбоване владою – народу!*» У цих прикладах в реченнях відсутній присудок. Також існує безліч повідомлень, у яких відсутній підмет. Наприклад: «*Вірю у вашу підтримку!*» або «*Вітаю з Різдвом Христовим та Новим роком! Вірю в Україну! Вірю в українців!*» [Shylo 2020, p. 48]

Окрім цього, частим є також використання питальних речень, що обґрунтовується метою підштовхнути аудиторію до роздумів та відповідно отримання зворотної реакції. У політичній сфері питання зазвичай є риторичними та не потребують відповіді. Тим не менш, політик може самостійно дати відповідь на питання, і ця відповідь з великою ймовірністю співпадатиме з думкою більшості. В цьому випадку між аудиторією та спікером встановиться зв'язок на основі спільного погляду на проблему. Наприклад: «*А що ми залишимо дітям?*» або «*Хто посадить топ-корупціонерів?*» [Shylo 2020, p. 48]

У висновках до наукової праці С. Шило стверджує, що серед синтаксичних конструкцій в сфері політики найчастіше вживаються умовні речення. При цьому найбільш ввічливою формою повідомлення є питальне речення, адже воно дає реципієнту можливість взяти участь у політичному процесі та надає йому певну свободу дій. Неповні речення зазвичай зустрічаються у лозунгах або політичних текстах, що характеризуються високим ступенем емоційності та експресивності.

В інаугураційній промові Дж. Байдена були знайдені схожі синтаксичні конструкції, що описували вчені. Промова президента насичена стверджувальними реченнями, що використовуються з метою демонстрації рішучості та впевненості політика у своїх словах. З промови Дж. Байдена були відібрані наступні приклади:

"*This is a great nation. We are good people.*"

"*We'll write the next great chapter in history of the United States of America.*"

На основі цих прикладів можна зробити висновок, що стверджувальні речення використовуються Дж. Байденом або з метою поставити аудиторію перед тим чи іншим фактом (в цьому випадку вживається теперішній час), або з метою вселити в людей надію на яскраве майбутнє (в цьому випадку вживається майбутній час).

У промові можна часто зустріти речення, в яких присутнє заперечення. Це робиться перш за все з метою створення контрасту між явищами. Наприклад:

"*Politics doesn't have to be a raging fire destroying everything in its path.*"

"*Without unity there is no peace, only bitterness and fury; no progress, only exhausting outrage; no nation, only a state of chaos.*"

Заперечні речення дозволяють Дж. Байдену додати своїй промові контрасту, зіставити проблеми США зі шляхами їх вирішення.

Також президент використовує у промові питальні речення. Ці питання є риторичними:

"*Can I keep my healthcare?*"

"*What are the common objects we as Americans love, that define us as Americans? I think, we know. Opportunity, security, liberty, dignity, respect, honor and, yes, the truth.*""

У перших двох випадках Дж. Байден озвучує типові проблеми американців, у третьому прикладі президент ставить питання і сам дає на нього відповідь. Ця відповідь цілком відповідає баченню американців на те, якими є

ключові цінності суспільства. Тож подібний спосіб подачі інформації дозволяє політику налагодити зв'язок між собою та народом.

Промова президента також є багатою на умовні речення. Вони використовуються для створення мотивації у народу слідувати тому шляху, що пропонує їм політик:

"*If we do that, I guarantee you, we will not fail.*"

"*If we do this, then when our days are through, our children and our children's children will save us.*"

Дж. Байден також використовує пасивні конструкції з метою зосередження уваги аудиторії на тому чи іншому об'єкті:

"*For the ages America has been tested anew and America has risen to the challenge.*"

"*The people, the will of the people has been heard.*"

У цих уривках президент фокусується на стійкості Америки, а також на важливості думки народу для уряду.

У промові президента також має місце пряма мова. Дж. Байден вживає цитати А. Лінкольна та текст Біблії для підкріплення своєї думки та надання промові красномовства:

"*When he put pen to paper the President said and I quote: "If my name ever goes down into history it'll be for this act and my whole soul is in it."*

"*As the Bible says, "weeping may endure for a night, but joy comes in the morning."*""

Підводячи підсумки, вибір синтаксичних конструкцій є важливим у політичних промовах. Синтаксичні конструкції дозволяють зробити акцент на ту чи іншу проблему, привернути увагу аудиторії та зробити промову більш різноманітною. На основі робіт вчених та аналізу інаугураційної промови Дж. Байдена, можна зробити висновок, що у політичних промовах часто зустрічаються пасивні конструкції, риторичні запитання, умовні та

ствердж увальні речення. Всі вони в купі дозволяють зосередити увагу на об’єкті промови, а також встановити зв'язок між спікером та аудиторією.

2.2 Стилістичні засоби та прийоми політичної риторики

Аналіз стилістичних засобів у політичних промовах проводять вітчизняні дослідниці А. Буртник та М. Карп на основі політичних виступів Б. Клінтона. Основною метою вживання різноманітних стилістичних засобів у промові політика вчені вважають переконання аудиторії та здійснення впливу на неї. Серед стилістичних фігур, що вживає Б. Клінтон, А. Буртник та М. Карп виділяють алітерацію, асонанс, антитезу, метафору, паралелізм, полісиндетон, хіазм та порівняння.

Алітерація передбачає вживання лексичних одиниць, які починаються з одного і того ж звука. Такий спосіб розташування слів дозволяє привернути увагу аудиторії до конкретного текстового сегменту. У промовах Б. Клінтона присутнє повторення звуку [m] у словах: “*And I thank the millions of men and women whose steadfastness and sacrifice triumphed over depression, fascism, and communism.*” [Буртник, Карп 2020, с. 174] Окрім цього вчені приводять уривки, в яких повторюються звуки [w] та [s]: “*Today, a generation raised in the shadows of the Cold War assumes new responsibilities in a world warmed by the sunshine of freedom but threatened still by ancient hatreds and new plagues.*” Таким чином, за допомогою алітерації промова набуває певного ритму та разом з цим акцентує увагу на лексичних одиницях. [Буртник, Карп 2020, с. 174]

З тією ж метою вживається і асонанс. Як і алітерація, він додає промові ритм та насичує його певним настроєм. Дослідниці наводять наступний уривок

у якості прикладу: “*We were happy for her, but sad for us to see her go.*” [Буртник, Карп 2020, с. 174]

Антитеза передбачає протиставлення тих чи інших явищ з метою створення контрасту та надання промові більшої експресивності. Наприклад: “*sacrifice triumphed over depression, fascism, and communism*” або “*our friend and not our enemy*”. [Буртник, Карп 2020, с. 174]

Вживання метафори обґрунтовано необхідністю виставити певне явище у вигідному для політика світлі, а також зробити зміст промови більш зрозумілим для аудиторії. Вчені наводять наступний приклад: “*Today, a generation raised in the shadows of the Cold War assumes new responsibilities in a world warmed by the sunshine of freedom but threatened still by ancient hatreds and new plagues…*”[Буртник, Карп 2020, с. 174] У цьому уривку присутні метафори тіні (часи Холодної Війни) та сонця (завершення темних часів). Такий спосіб опису подій робить промову більш ефектною та додає різноманіття до політичного тексту.

Паралелізм включає в себе елементи, що мають певну схожість в плані граматики, структури, звучання або сенсу. Він надає промові ефектності, що демонструється у наступному прикладі: “*Working together, America has done well. Our economy is breaking records with more than 22 million new jobs, the lowest unemployment in 30 years, the highest homeownership ever, the longest expansion in history. Our families and communities are stronger.*” [Буртник, Карп 2020, с. 174]

Таким чином, на прикладі текстів Б. Клінтона можна простежити, що стилістичні фігури мають велике значення у політичній промові – вони надають їй більшої виразності та ефектності, а також дозволяють зосередити увагу аудиторії на тих чи інших явищах.

Вітчизняні дослідники М. Карпусенко та Н. Карпусенко у своїй науковій роботі проводять аналіз стилістичних фігур на матеріалі виступу Дж. Байдена. Вони поділяють їх на лексичні та синтаксичні фігури. Серед лексичних фігур

вчені виділяють метафору, метонімію, порівняння, епітети, оказіоналізми та алітерацію.

Проводячи аналіз метафор Дж. Байдена, дослідники наводять наступний приклад: "*You know, it was nearly one year ago – nearly one year ago I spoke at the Royal Castle here in Warshaw, just weeks after Vladimir Putin had unleashed his murderous assault on Ukraine.*" У цьому уривку використовується водночас метафора "*murderous assault*" та уособлення "*unleashed… assault*". [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 211]

Окрім метафори поширеною у промові Дж. Байдена є також метонімія, що виражається в наступному уривку: "*When President Putin ordered his tanks to roll into Ukraine, he thought we would roll over.*" Слово *tanks* (*танки*) в цьому уривку вживається не буквально, це слово являє собою метонімічний образ для підкреслення масштабності військового вторгнення в Україну; також танки уособлюють собою армію, адже накази віддаються не буквально танкам, а солдатам. [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

У промові Дж. Байдена часто зустрічаються епітети – як з позитивною, так і з негативною конотацією:

"*Each time in the U.N., that vote has been overwhelming.*"

"*In the darkest moment of their lives, you, the people of Poland, offered them safety and light.*" [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

З метою зосередити увагу на конкретних словах та надати висловленню чіткого ритму Дж. Байден вживає алітерацію: "*Appetites of the autocrat cannot be appeased. They must be opposed.*" [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

У промові президента присутні авторські лексичні одиниці – оказіоналізми: "*He thought he'd get the Finlandization of NATO. Instead, he got the NATOization of Finland – and Sweden.*" В цьому уривку присутні поняття *Finlandization* (ситуація, коли країна намагається зберегти нейтралітет) та *NATOization* (процес приєднання до Північноатлантичного альянсу). За значенням ці поняття є

антонімічними, таким чином при вживанні їх в одному речення створюється протиставлення, що також є стилістичною фігурою. [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

У промові Дж. Байдена дослідникам також вдалося знайти повторення лексичних одиниць:

"*When President Putin ordered his tanks to roll into Ukraine, he thought we would roll over. He was wrong. The Ukrainian people are too brave. America, Europe, a coalition of nations from the Atlantic to the Pacific – we were too unified. Democracy was too strong.*"

"*It's a sacred oath. A sacred oath to defend every inch of NATO territory.*"

Повтор вживається для зосередження уваги аудиторії на певному явищі та наданні словам політика більшої ваги. [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

Дж. Байден додає до своїх речень вставні конструкції з метою наголосити на важливості своєї думки: "*Only four – four in the entire U.N. – voted with Russia. Four.*" [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

Для привернення уваги аудиторії до тієї чи іншої проблеми президент вживає риторичні запитання. У наступному прикладі вчені окрім риторичного запитання відмічають також антитезу як засіб створення контрасту: "*Would we respond or would we look the other way? Would we be strong or would we be weak? Would be all of our allies – would be united or divided?*" [Карпусенко, Карпусенко 2023, с. 212]

Проаналізувавши виступ Дж. Байдена, дослідники М. Карпусенко та Н. Карпусенко приходять висновків, що стилістичні фігури використовуються президентом для емоційного забарвлення своєї промови, з метою не лише посилатися на факти, а й звертатися до почуттів аудиторії. У цьому аспекті різноманітні стилістичні засоби дозволяють мовцю акцентувати увагу на певному явищі, підкріпити свою точку зору та лексично збагатити текст виступу.

В інаугураційній промові Д. Трампа 2025 р. також було знайдено безліч стилістичних фігур. Політик вживає як семасіологічні, так і синтаксичні стилістичні засоби. Серед семасіологічних засобів фігурують метафора, гіпербола, епітет, антитеза, метонімія та синекдоха .

Д. Трамп неодноразово вживає **метафору** з метою надати більшої ефектності та пафосу своїй промові. Наприклад:

"*A tide of change is sweeping the country.*"

"*Sunlight is pouring over the entire world.*"

"*Our power will stop all wars and bring a new spirit of unity to a world…*"

Політик часто вживає **гіперболу**, щоб підвищити статус США, вселити впевненість у аудиторію та викликати сильні емоції у слухачів. Наприклад:

"*We will be the envy of every nation.*"

"*We will again build the strongest military the world has ever seen.*"

"*If we work together, there is nothing we cannot do and no dream we cannot achieve.*"

У промові Д. Трампа часто можна почути різноманітні **епітети**, що вживаються з метою підкреслити якість того чи іншого явища, виразити відношення політика до нього, а також надати політичному тексту більшої виразності. Д. Трамп часто використовує лексичні одиниці з позитивною конотацією при згадуванні народу Америки, що має гарний вплив на аудиторію:

"*It fails to protect our magnificent law-abiding citizens…*"

"*I want to thank you for the tremendous outpouring of love and trust…*"

Президент неодноразово критикує попередній уряд, вживаючи **антитезу** з метою підкреслити помилки колишньої адміністрації:

"*It fails to protect our magnificent law-abiding American citizens, but provide sanctuary and protection for dangerous criminals, many from prisons and mental institutions…*"

"*We have a government that has given limited funding to the defense of foreign borders, but refuses to defend American borders or, more importantly, its own people.*"

Антитеза також фігурує в наступних уривках:

"*Our American ancestors turned a small group of colonies on the edge of a vast continent into a mighty republic of the most extraordinary citizens on Earth.*"

"*Instead of taxing our citizens to enrich other countries, we will tariff and tax foreign countries to enrich our citizens.*"

У промові президента також присутня **метонімія**:

"*…defeating America's enemies.*"

"*The United States will once again consider itself a growing nation.*"

"*In recent years, our nation has suffered greatly.*"

Також зустрічаються уривки, в яких вжито **синекдоху**:

"*We will pursue our destiny into the stars, launching American astronauts to plant the stars and stripes on the planet Mars.*" («зірки та стрічки» уособлюють США)

"*…a growing nation, one that increases our wealth, expands our territory, builds our cities, raises our expectations and carries our flag into new and beautiful horizons.*" (прапор США як уособлення країни)

Серед синтаксичних стилістичних засобів у промові Д. Трампа було знайдено еліпсис, повторення, перерахування, вставні конструкції, анафору та епіфору, емфатичні конструкції, інверсію та алітерацію.

У деяких реченнях президент вживає **еліпсис**, так як суб'єкт дії є цілком зрозумілим для аудиторії:

"*Been treated so badly.*" (про постраждалих від урагану)

"*We will not forget our God. Can't do that.*" (про народ Америки)

З метою підкреслення своєї думки та зосередження уваги та предметі висловлювання, Д. Трамп вживає **повторення** лексичних одиниць:

"*All of this will change starting today, and it will change very quickly.*"

"*Those who wish to stop our cause have tried to take my freedom, and indeed to take my life.*"

"*We are one people, one family and one glorious nation under God.*"

У промові президента присутня значна кількість речень, у яких зустрічається **перерахування**. Цей засіб вживається з метою надати висловлюванню масштабності та підкреслити велич США як нації. Наприклад:

"*We will move with purpose and speed to bring back hope, prosperity, safety, and peace for citizens of every race, religion, color…*"

"*Americans are explorers, builders, innovators, entrepreneurs and pioneers.*"

Неодноразово у промові Д. Трампа зустрічаються **вставні конструкції**. Президент вживає їх з метою зосередити увагу публіки на предметі висловлювання, а також зробити акцент на те чи інше явище. Наприклад:

"*As our victory showed, the entire nation is rapidly unifying behind our agenda…*"

"*With these actions, we will begin the complete restoration of America and the revolution of common sense. It's all about common sense.*"

"*Under the orders I signed today, we will also…*"

Д. Трамп також вживає **анафору та епіфору** у промові, що дозволяє йому найбільш ефективно донести свою думку до аудиторії:

"*We will not forget our country. We will not forget our Constitution. And we will not forget our God.*"

"*I am with you. I will fight for you. And I will win for you.*"

З метою зосередження уваги слухачів на певному явищі президент часто вживає емфатичну конструкцію *That is…*, іноді вживається також конструкція *It is…*:

"*That is exactly what I am going to do.*"

"*That is why each day under our administration we will be working to meet every crisis with dignity and power and strength.*"

"*It is my hope that our recent presidential election will be remembered…*"

У промові президента серед стилістичних засобів фігурує алітерація – вона вживається для надання промові ритму та зосередження уваги на тих чи інших лексичних одиницях:

"*We will move with purpose and speed, to bring back hope, prosperity, safety and peace for citizens of every race, religion, color…*"

Підводячи підсумки, стилістичні засоби грають важливу роль у політичних промовах. Вони виконують безліч функції та дозволяють спікеру зробити акцент на конкретних лексичних одиницях, надати промові виразності та ефектності, зосередити увагу аудиторії на предметі висловлювання, викликати емоційну реакцію у публіки та досягти тієї мети, яку перед собою поставив політик. У промовах політичних діячів зустрічається безліч стилістичних засобів, завдяки чому їм вдається викликати очікувану реакцію у публіки та ефектно висловити свою думку.

2.3 Прагматичний потенціал американських політичних промов

Прагматичний аспект політичних промов у своїй роботі вивчають іракські дослідниці Б. Х. Нашмі та В. С. Меді. Матеріалом наукової праці є промови американських політиків, включаючи Д. Трампа. У якості прикладу для аналізу вчені обрали наступний уривок: "*To secure our country, we are calling on Congress to build a great border wall to stop dangerous drugs and criminals from pouring into our country.*" Перш за все дослідниці відмічають те, як президент відділяє народ Америки від іммігрантів, проводить межу між цими групами

людей. Він підкреслює свою державну ідентичність фразою “*To secure our country…*”. Таким чином, політик формує думку у фреймі «Ми проти Них». Мовленнєвий акт визначається вченими як експресив – президент виражає своє незадоволення ситуацією у країні, стверджуючи, що кордони знаходяться у небезпеці. Разом з цим, у цьому уривку присутній елемент звинувачення – президент виражає негативне ставлення до іммігрантів та називає їх злочинцями. У промові присутній також дейксис, тобто вказування на учасників мовленнєвого акту, – президент вживає займенники *we* та *our* для підкреслення своєї ідеї. Вчені також стверджують, що промова Д. Трампа перш за все будується на максимі якості – президент ретельно підбирає лексичні одиниці для підкреслення своєї точки зору. У якості прикладу наводиться фраза “*pouring into our country*” – у цій фразі присутня одиниця *pouring*, що вживається у якості метафори, щоб підкреслити високий натиск іммігрантів. [Nashmi, Mehdi 2022, p. 26-27]

Вчені також наводять наступний уривок у якості прикладу: “*If we can’t have our military holding guns, it’s pretty bad… so we want to protect our military. We want to make our military stronger and better than it’s ever been before.*” У цій фразі президент зосереджує увагу на збройних силах Америки та підкреслює необхідність їх розвитку, тим самим демонструючи світу міць своєї держави. Мовленнєвий акт визначається вченими як директива – Д. Трамп потребує підтримки армії та вимагає певних дій від адресата. У цьому уривку також присутній дейксис, що виражається у вживанні займенників *we* та *our* з метою підкреслення загальності проблеми. У цьому уривку на перший план також виходить максима якості, що виражається у фразі “*pretty bad*”, яка є оксюмороном та вживається з метою підвищення експресивності промови. [Nashmi, Mehdi 2022, p. 28]

У висновках до роботи Б. Х. Нашмі та В. С. Меді стверджують, що у політичних промовах спікери прагнуть перш за все продемонструвати свою

національну та політичну ідентичність, що обґрунтовується контекстом промови та метою продемонструвати свою обізнаність у політичному стані країни. Ключовими елементами прагматики, що дозволяють представити ідентичність політика та здійснити поставлену ціль, є мовленнєві акти та максими комунікації.

Дослідження промов Д. Трампа здійснюють у своїй науковій праці також іракські вчені Ф. Х. Ал-Хіндаві, М. Д. Саффа та А. Н. Рахім. Зокрема вчені зосереджують увагу на такому елементі комунікації як засудження. У своїх промовах Д. Трамп неодноразово виказував своє невдоволення тим чи іншим явищем, державою, особою тощо. Тож дослідники відстежують, яким саме чином президент здійснює ціль викликати у аудиторії негативні емоції по відношенню до того чи іншого явища.

У якості першого прикладу вчені наводять наступний уривок: "*When Mexico sends its people, they're not sending the best. They're not sending you, they're sending people that have lots of problems and they're bringing those problems. They're bringing drugs, they're bringing crime. They're rapists and some, I assume, are good people, but I speak to border guards and they're telling us what we're getting. With Mexico being one of the highest crime Nations in the world, we must have THE WALL.*" Мовленнєвий акт в цьому випадку є репрезентативним – президент викладає аудиторії певну інформацію та дає власну оцінку ситуації. Д. Трамп волає до бажання народу Америки позбавитися проблеми нелегальної імміграції, тим самим встановлюючи зв'язок з публікою. Для здійснення своєї мети президент вживає стратегії звинувачення та очорнення. Перша реалізується у звинуваченні мексиканських іммігрантів у економічних проблемах країни; остання – у руйнуванні їхньої репутації через епітет *rapists*. На завершення президент підбиває підсумки словами "*With Mexico being one of the highest crime Nations in the world, we must have THE WALL.*" Тим самим він

остаточно переконує аудиторію та налаштовує її проти нелегальних іммігрантів. [Al-Hindawi, Saffah, Raheem 2021, p. 1433-1434]

У висновках до роботи вчені стверджують, що Д. Трамп мав чітку ціль принизити статус опонентів в очах публіки. Цю ціль він здійснював за допомогою мовленнєвих актів, аргументованих стверджень та комунікативних стратегій. Політик вміло вживає ці стратегії й оперує мовою та в результаті цього виставляє своїх опонентів у негативному світлі, при цьому піднімаючи свою репутацію в очах аудиторії.

У своїй інаугураційній промові Дж. Байден робить акцент на необхідності об’єднання народу для спільного подолання труднощів. У якості прикладу для аналізу було взято наступний уривок: “*This is a great nation. We are good people. And over the centuries through storm and strife and peace and war we’ve come so far. But we still have far to go. We’ll press forward with speed and urgency for we have much to do in this winter apparel and significant possibilities. Much to repair, much to restore, much to heal, much to build and much to gain.*” У цьому випадку мовленнєвий акт являє собою директиву – президент закликає народ об’єднатися для подолання перешкод разом. При цьому він вказує на те, що попереду багато змін, тим самим демонструючи, наскільки важливою є єдність в цей момент. Серед максим комунікації пріоритетною є максима кількості, що реалізується через постійне повторення. Дж. Байден вживає одиницю *much*, щоб підкреслити об’єм роботи та зусиль, який необхідно прикласти для вирішення наявних проблем держави. Також з метою встановити зв'язок з публікою президент вживає епітети з позитивною конотацією, вихвалюючи Сполучені Штати та народ: “*This is a great nation. We are good people.*”

У наступному уривку Дж. Байден також зосереджує увагу на ідеї єдності та закликає народ до об’єднання: “*We can see each other not as adversaries, but as neighbors. We can treat each other with dignity and respect. We can join forces, stop the shouting and lower the temperature. For without unity there is no peace, only*

bitterness and fury; no progress, only exhausting outrage; no nation, only a state of chaos." У цьому уривку мовленнєвий акт також являє собою директиву – президент закликає народ об'єднатися та відкинути негативні емоції. Домінуючою максимою в цьому уривку є максима якості, вона реалізується через вживання політиком засобів метафори (*lower the temperature*) та протиставлення ("…*no peace, only bitterness and fury; no progress, only exhausting outrage; no nation, only a state of chaos."*) Таким чином, Дж. Байден транслює свою ідею про об'єднання народу та підкріплює свої аргументи поєднанням протилежних понять – спокою та хаосу, прогресу та деградації, порядку та безладу. Це створює контраст та здійснює відповідний вплив на аудиторію.

Підводячи підсумки, у залежності від цілі своєї кампанії або промови, політик може використати безліч прийомів, що дозволять йому здійснити необхідний вплив на аудиторію та викликати в неї емоції. Він має можливість підібрати підходящий для контексту мовленнєвий акт, обрати найбільш актуальну в тому чи іншому випадку стратегію комунікації, вжити ту чи іншу лексику або стилістичні засоби для зосередження уваги публіки тощо. Таким чином, політик здатний налаштувати стиль та манеру комунікації, що буде цілком відповідати сценарію його виступу, і його можливості в цьому плані є дуже широкими.

Політичні промови мають свої особливості, що відрізняють їх від інших видів промов. Ці особливості можна розділити на наступні групи:

1. Лексичні особливості

Загалом у промовах політиків зустрічаються лексичні одиниці, що належать до політичної, економічної та юридичної термінології. Окрім цього, політики часто вживають ідіоматичні вирази у своїх промовах для надання їм більшої експресивності та виразності. Більш того, у політичних промовах також нерідко зустрічаються неологізми, що обґрунтовується тим фактом, що політика є тією сферою, що постійно еволюціонує та не є статичною.

2. Синтаксичні особливості

У політичних промовах часто зустрічаються пасивні конструкції, риторичні запитання, умовні та стверджувальні речення. Подібні конструкції вживаються перш за все з метою зосередження уваги публіки на проблемі, яку актуалізує спікер у своїй промові.

3. Стилістичні особливості

Серед стилістичних засобів у промовах політиків часто зустрічаються метафора, метонімія, епітет, гіпербола, повторення, перерахування та інверсія. Подібні стилістичні фігури вживаються політиком перш за все з метою надати промові більшої виразності, а також привернути увагу публіки до проблеми.

4. Прагматичні особливості

Політичні промови містять у собі безліч прийомів, за допомогою яких вдається викликати у аудиторії необхідні емоції, зосередити їх увагу на актуальних проблемах держави і в решті решт схилити публіку на бік політика. Враховуючи ступінь переконливості політичних промов, можна зробити висновок, що вони мають значний прагматичний потенціал.

Таким чином, політичні промови містять у собі специфічну лексику, формуються з використанням численних стилістичних прийомів та мають значний вплив на аудиторію, що відрізняє їх від інших видів комунікаційної діяльності.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1 Специфіка відтворення лексико-семантичних особливостей

У процесі здійснення перекладацького аналізу промов американських політиків було використано класифікацію перекладацьких трансформацій Т.В. Кропінової.

Класифікація перекладацьких трансформацій Т. В. Кропінової:

1. Лексичні:

1) транслітерація (передача тексту графічними засобами іншої мовної системи);

2) транскрипція (точна передача звучання іноземного слова);

3) калькування (поелементне відтворення структурно-семантичних моделей вихідної мови засобами мови перекладу).

2. Лексико-семантичні:

1) конкретизація (заміна загального поняття на поняття більш вузького плану);

2) генералізація (перетворення лексеми мови оригіналу з вужчим значенням на лексему мови перекладу з ширшим значенням);

3) лексичне додавання (введення в переклад лексичних елементів, що відсутні в оригіналі з метою правильної передачі сенсу);

4) лексичне вилучення (вилучення лексичної одиниці задля зменшення об’єму тексту або уникнення тавтології);

5) смислова або контекстуальна заміна (заміна словникового відповідника контекстуальним, який лексично з ним пов’язаний);

6) антонімічний переклад (заміна певного поняття на поняття йому протилежне);

7) цілісне перетворення (передача сталого виразу вихідної мови іншими лексичними засобами у мові перекладу).

3. Граматичні трансформації:

1) додавання граматичних одиниць (передача повідомлення вихідної мови експліцитними засобами за допомогою додавання нових елементів);

2) вилучення граматичних одиниць (вилучення одиниць, що є семантично надмірними та ніяк не впливають на значення);

3) перестановка (зміна порядку слів у випадку, коли виникає неприпустиме поєднання лексичних одиниць);

4) зміна порядку слів, їх частин, граматичних форм, членів речення, конструкцій та структури речення, що обумовлюється тема-рематичними відносинами у межах певної мови;

5) членування речень (перетворення синтаксичної структури речення вихідної мови на дві або більше предикативні структури у мові перекладу);

6) об’єднання речень (перетворення синтаксичної структури двох простих речень в одне складне речення).

4. Лексико-граматичні трансформації:

1) компенсація (передача втрачених при перекладі елементів змісту оригіналу іншим засобом, причому необов’язково в тому ж самому місці тексту);

2) описовий переклад (заміна лексичних одиниць вихідної мови, що не мають прямих еквівалентів у мові перекладу, непрямим еквівалентом-словосполученням, що адекватно передає зміст цих одиниць);

5. Стилістичні трансформації:

1) стилістична компенсація (заміна стилістичних засобів тексту оригіналу іншими рівноцінними стилістичними засобами в тексті перекладу або компенсування стилістичних засобів, що були вилучені в одному місці, рівноцінними стилістичними засобами в іншому);

2) стилістична нейтралізація (вилучення емоційно-експресивного компоненту повідомлення);

3) стилістична спеціалізація (надання емоційно-нейтральній лексичній одиниці більшої експресії). [Кропінова 2009, с. 408-409]

У якості матеріалу дослідження були використані наступні відео: інавгураційна промова Дж. Байдена 2021 р., виступ Дж. Байдена у Генеральній Асамблеї 2024 р., промова Дж. Байдена під час звершення свого президентства 2024 р., промова Д. Трампа після перемоги у президентських виборах 2024 р., інавгураційна промова Д. Трампа 2025 р., а також виступ Д. Трампа на економічному форумі у Давосі 2025 р. У ході аналізу української адаптації політичних промов Д. Трампа та Дж. Байдена було виявлено численні перекладацькі трансформації, серед яких наявні транскодування, конкретизація та генералізація, додавання та вилучення лексичних одиниць, контекстуальна заміна, антонімічний переклад, цілісне перетворення, смисловий розвиток, субституція, буквальний переклад, а також адаптація.

В українській мові досить багато лексичних одиниць, які були запозичені з англійської мови. У наш час українська мова активно збагачується новою лексикою, що в основному запозичується саме з англійської мови. Враховуючи це, в перекладах політичних промов політиків можна знайти приклади адаптації одиниць вихідної мови за допомогою **транслітерації** та **транскрипції**. Це можна простежити за наступними прикладами:

«Pioneer» – «піонер»

«The spirit of the frontier is written into our hearts.» – «Цей дух розширення наших фронтірів закріплений у нашому ДНК.»

У порівнянні з іншими перекладацькими трансформаціями транслітерація та транскрипція не є найпоширенішими. Усе ж можна зробити висновок, що вони активно використовуються перекладачами та є зрозумілими для цільової аудиторії. Це свідчить про те, що українська мова постійно збагачується новою лексикою, яка запозичується з англійської мови.

Частою трансформацією є **конкретизація**, вживання якої обґрунтовано необхідністю більш точно подати інформацію аудиторії та підкреслити точку зору спікера. У промовах Д. Трампа було знайдено наступні приклади:

"…back to the places from which they came." – «…до тих країн, звідки вони приїхали.»

У цьому уривку йде мова про іноземних злочинців, що влаштовують безлад у США. Президент критикує їхні дії та оголошує, що ці злочинці незабаром будуть депортовані до своїх країн. У наведеному контексті заміна одиниці *places* на одиницю *країни* є цілком доречною.

У перекладах промов Д. Трампа за допомогою прийому конкретизації передаються загальні дієслова *do* та *make*:

"I did projects…" – «Я втілював багато великих проектів…»

"…the banks are not allowing them to do business…" – «…банки не дозволяють їм вести бізнес…»

У перекладі промови Д. Трампа конкретизується також назва території:

"…the hostages in the Middle East are coming back home to their families." – «…полонені, які перебували на території Гази, повертаються до себе додому.»

В оригіналі президент згадує територію Близького Сходу, в той час як в перекладі ця назва конкретизується до території Гази, адже це цілком відповідає контексту подій та темі промови.

В адаптаціях промов Дж. Байдена також присутні приклади конкретизації:

"…at this time…" – «…цієї хвилини…»

“It’s time for new generation of leadership to take my nation forward.” – «Час для нового керівництва, нового лідерства вести мою країну вперед.»

Окрім конкретизації розповсюдженою перекладацькою трансформацією також є **генералізація**. Використання генералізації обумовлюється необхідністю перш за все спростити повідомлення для аудиторії, замінивши вузьке та іноді специфічне для сприйняття поняття лексичною одиницею з більш загальним та зрозумілим для широкої аудиторії значенням. Також варто враховувати, що всі проаналізовані відео були перекладені за допомогою синхронного перекладу. Таким чином, перекладачі були обмежені в часі, і час від часу вони використовували генералізацію, щоб подати інформацію стисло, при цьому не втративши основного сенсу повідомлення. У перекладі виступів Д. Трампа були знайдені наступні приклади генералізації:

“Just a few months ago in a beautiful Pennsylvania field, an assassin’s bullet ripped through my ear.” – «Буквально кілька місяців тому куля злочинця у Пенсильванії пошкодила мені вухо.»

У цьому прикладі генералізуються одиниці *assassin* та *ripped.* Слово *assassin* згідно зі словником Cambridge Dictionary має значення *найманий вбивця»*; у перекладі присутня одиниця *злочинець*, тобто конотація оригіналу в цьому випадку втрачається. Також в оригіналі президент акцентує увагу на характер свого поранення, наголошуючи *“bullet ripped through my ear”*. Тим самим він додає більшої виразності своєму виступу. У той же час ця особливість оригіналу втрачається, і одиниця *ripped* замінюється словом *«пошкодила»* з більш загальним значенням.

Усі інші приклади також демонструють, наскільки часто перекладачі використовують генералізацію у політичному перекладі:

“I will send troops to the southern border to repel the disastrous invasion of our country.” – «Я надішлю військовослужбовців на наш південний кордон, для того щоб виправити цю ситуацію.»

“…there are some companies in the US that have coal sitting right by the plant.” – «…в США є компанії, у яких є інші палива, які буквально знаходяться біля таких підприємств.»

У перекладі виступів Дж. Байдена також були знайдені приклади генералізації:

“…my fellow Americans…” – «…співвітчизники…»

У цьому прикладі використання генералізації обумовлюється тим, що аудиторії цілком зрозуміло, що президент звертається саме до свого народу, відповідно немає необхідності прямо називати американський народ.

У наступних уривках з виступів Дж. Байдена також присутні приклади генералізації:

“…to defend the truth…” – «…підтримувати правду…»

“We’re going to need each other, we need all our strength to persevere through this dark winter.” – «Ми одне одному будемо потрібні, для того щоб вистояти в ці непрості часи.»

У промовах політиків часто зустрічаються поняття, які потребують уточнення для аудиторії. Відповідно перекладачі використовують **лексичне додавання** з метою більш повно описати те чи інше явище та позбутися нерозуміння з боку реципієнтів. У перекладі промов Д. Трампа вдалося знайти наступні приклади:

“…for citizens of every race, religion, color…” – «…громадянам усіх рас, релігій і кольорів шкіри…»

У прикладі вище одиниця *шкіри* доповнює слово *color* (*колір*), і тим самим повідомлення подається аудиторії більш повно.

“…the hostages began to return to their families…” – «…колишні полонені вже почали повертатися до своїх родин…»

В оригіналі Д. Трамп наголошує на тому, що визволення полонених з Гази є його заслугою. Відповідно до цього, уточнення, що на момент виступу

полонені вже є *колишніми* чудово доповнює сенс повідомлення та підкреслює ідею спікера.

Окрім попередніх також можна виділити наступні приклади лексичного додавання:

"President McKinley made our country very rich through tariffs and through talent." – «Президент Мак-Кінлі зробив нашу країну надзвичайно заможною за допомогою свого таланту і за допомогою високих тарифів.»

"…bring back free speech to America." – «…поверну право на свободу слова.»

У перекладі виступів Дж. Байдена також достатньо прикладів додавання лексичних одиниць. У наступних прикладах лексичне додавання є абсолютно необхідним, адже в іншому випадку переклад буде неповним:

"We'll be a strong and trusted partner for peace…" – «Ми будемо надійними партнерами в боротьбі за мир…»

"I put forward with Qatar and Egypt to cease fire and hostage deal." – «Я домовився з Катаром та Єгиптом про угоду щодо припинення вогню і повернення заручників.»

"I know the forces that divide us are deep and they are real." – «Потужні сили намагаються нас розділити.»

Особливість останнього прикладу полягає в тому, що сенс повідомлення у перекладі доповнюється дієсловом *намагаються*. В оригіналі президент наголошує на тому, що у Америки є вороги, які розколюють народ між собою. У перекладі за допомогою одиниці *намагаються* підкреслюється, що спроби ворогів Америки розколоти державу є безуспішними. Тож в оригіналі уривок насичений почуттям тривоги за рідну країну, у той час як у перекладі акцент робиться на незламності Америки.

Частими також є випадки, коли в оригінальному повідомленні присутні лексичні одиниці, що не несуть значного смислового наповнення. У цьому випадку цілком можливим є **вилучення лексичних одиниць**, що не впливає на

основний сенс повідомлення. У перекладі промов Д. Трампа було знайдено декілька прикладів подібної трансформації:

“Those who wish to stop our cause have tried to take my freedom and indeed to take my life.” – «В мене намагалися відібрати свободу і навіть життя.»

У першому прикладі в оригіналі двічі повторюється дієслово *to take*. Це є стилістичним прийомом, що направлений на підвищення виразності повідомлення. У перекладі присутнє слово *відібрати*, що звучить лише один раз, тож стилістична особливість оригіналу втрачається.

У проаналізованому матеріалі присутня значна кількість політичної лексики та понять, які важливо адаптувати з врахуванням контексту промови. Враховуючи це, в перекладі політичних промов присутнє безліч прикладів **контекстуальної заміни**. Численні приклади використання цієї трансформації було знайдено у перекладі промов Д. Трампа:

“And our top priority will be to create a nation that is proud, prosperous and free.” – «Нашим основним пріоритетом буде створення народу, який вільний, гордий і процвітаючий.»

У цьому прикладі перекладач серед можливих варіантів перекладу слова *“nation”* обрав той, що найбільше підходить за контекстом – *народ*.

“…our recent presidential election will be remembered as the greatest and the most consequential election in the history of our country.” – «…ці президентські вибори запам’ятаються як найрезультативніші вибори в історії нашої країни.»

У цьому прикладі по-перше, присутнє лексичне вилучення – вилучається одиниця *“the greatest”*, – а, по-друге, відбувається заміна слів *“the most consequential”*. За словником Cambridge Dictionary одиниця *consequentia* визначається як «важливий; той, що має значний вплив на події, рішення тощо». Тож у цьому випадку заміна оригінального слова на одиницю *найрезультативніші* є не зовсім коректною та не передає оригінального сенсу (вибори Д. Трампа є значним кроком для країни та мають велике значення).

Більш коректно було б перевести слово буквально, в результаті чого переклад виглядав би наступним чином: *«…ці президентські вибори запам'ятаються як найбільш вирішальні вибори в історії нашої країни.»*

"And confidence and pride is soaring…" – «Впевненість і гордість піднімається…»

У цьому випадку дієслово *soar* замінюється дієсловом *підніматися*. Одиниця *soar* згідно зі словником Cambridge Dictionary означає «швидко зростати; злітати». Таким чином, дієслово має конотацію стрімкого зльоту, і його вживання в оригіналі обґрунтовується бажанням Д. Трампа відзначити відродження духу американського народу. У перекладі вживається більш загальне дієслово підніматися, тобто стилістична особливість оригіналу втрачається. Тож кращим рішенням було б зберегти стилістику оригіналу та перекласти уривок наступним чином: *«Наші впевненість і гордість злітають до небес…»*

"I will direct all members of my cabinet…" – «Я також попрошу усіх членів мого кабінету…»

У прикладі дієслово *to direct* в оригіналі замінюється на дієслово *попросити* в перекладі. Словник Cambridge Dictionary дає наступне визначення дієслова *to direct*: «керувати або бути головою організації, діяльності тощо». Тож у цьому слові присутня конотація влади та верховенства, що цілком характерно для президента США. У той же час в перекладі присутнє дієслово *попросити*, що цілком позбавлене конотації оригіналу. У цьому випадку доречно було б використати смисловий розвиток та перекласти уривок наступним чином: *«Також я дам розпорядження усім членам мого кабінету…»*

"…export American energy all over the world." – «…експортувати американську енергетику по всьому світу.»

У цьому прикладі одиниця *energy* адаптується перекладачами як *енергетика*, і це можна вважати смисловою помилкою. В оригіналі президент

говорить про енергію, тобто ресурс; в перекладі фігурує лексична одиниця, що означає сферу промисловості. Таким чином, змінюється сенс повідомлення. У даному випадку адекватним рішенням буде перекласти слово *energy* як *енергія*.

"…group of people…" – «…адміністрація…»

У наведеному прикладі словосполучення *"group of people"* замінюється словом *адміністрація*. Це є адекватним рішенням з боку перекладача, адже в контексті промови йдеться саме про адміністрацію президента.

"…the worst inflation crisis…' – «…найбільша криза інфляції…»

У цьому уривку слово *the worst* (*найгірша*) замінюється одиницею *найбільша*. З одного боку подібна заміна є доречною, а з іншого при перекладі може втратитися стилістична особливість оригіналу. За допомогою одиниці *the worst* президент підкреслює масштаб проблеми з інфляцією, в той час як в оригіналі ця особливість відсутня.

"…to defeat inflation…" – «…зниження інфляції…»

При перекладі цього уривку по-перше використовується субституція – дієслово *to defeat* змінюється на іменник *зниження*; по-друге відбувається контекстуальна заміна. В оригіналі президент ставить перед собою ціль повністю ліквідувати проблему інфляції та вживає відповідне дієслово *to defeat*. У перекладі сенс присутній евфемізм – мова йде вже не про повну ліквідацію інфляції, а про її зниження.

В перекладі іноді зустрічаються також випадки смислових помилок з боку перекладача:

"…three days ago I took the oath of office…" – «…три роки тому назад відбулася моя інавгурація…»

У цьому випадку одиниця *days* була перекладена як *роки*.

Окрім проаналізованих уривків в перекладі промов Д. Трампа були знайдені наступні приклади контекстуальної заміни:

“Under the orders I signed today…” – «Відповідно до тих законів, які я підпишу сьогодні…»

“We look forward to doing very well with China…” – «Ми з нетерпінням чекаємо на продовження співпраці з Китаєм…»

“…they’re going to be catching it…” – «…вони можуть його збільшити (ядерний потенціал)…»

У промовах Дж. Байдена також присутні численні приклади контекстуальної заміни:

“A cry for racial justice…” – «Мрія про справедливість для всіх…»

В оригіналі президентом вживається одиниця *a cry*, що має різні значення та відповідно різні варіанти перекладу (клич, плач, благання тощо). У перекладі ця одиниця адаптується як *мрія*. Це слово не є прямим відповідником слова в оригіналі, все ж воно в повній мірі передає ідею президента – народ прагне справедливості та мріє про неї. Враховуючи такий сенс повідомлення, доречно було б перекласти цей уривок наступним чином: «Жага до справедливості для всіх…»

“…thousands of protesters tried to block brave women marching for the right to vote.” – «…намагалися протистояти бажанню жінок мати можливість обиратися.»

У цьому прикладі одиниця *right* (право) замінюється на слово *«можливість»*. Подібну заміну можна вважати також розвитком сенсу, адже якщо у людей є право, то є і відповідна можливість. У цьому прикладі інтерес скоріше викликає словосполучення “*right to vote”*, що адаптується перекладачем як *«можливість обиратися»*. При аналізі перекладу важливо врахувати тему промови та її контекст. Дж. Байден в цьому уривку посилається на протест 1913 р. за жіноче виборче право, тобто за право жінок брати участь у виборчому процесі. Таким чином, можна зробити висновок, що переклад є не зовсім коректним, і кращим варіантом адаптації є *«…намагалися протистояти*

бажанню жінок мати виборче право.» або *«…намагалися протистояти бажанню жінок брати участь у виборах.»*

“I spoke out against apartheid in South Africa…” – «Я виступав проти апартеїду в Південній Африці…»

У даному прикладі одиниця оригіналу *spoke out* перекладається як *виступав*. Ця трансформація є цілком доречною, адже переклад цілком відповідає контексту оригіналу та коректно передає сенс повідомлення.

Окрім проаналізованих уривків у промовах Дж. Байдена також були знайдені наступні приклади контекстуальної заміни:

“…we will repair our alliances…” – «…Америка зі своїми союзниками полагодить стосунки…»

Серед лексичних трансформацій у перекладах проаналізованих промов також нерідко зустрічається **антонімічний переклад**. Антонімічний переклад зазвичай вживається з метою додати повідомленню виразності та підкреслити точку зору спікера. У промовах Д. Трампа були знайдені наступні приклади антонімічного перекладу:

“The vicious, violent and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end.” – «Суди будуть повернені до того, чим їм належить бути.»

У першому прикладі перш за все варто відмітити повну зміну граматичної структури речення. Також присутній антонімічний переклад – в оригіналі президент наголошує на тому, що корупції в Міністерстві юстиції США буде покладено край, в той час як в перекладі повідомляється, що судова система США буде приведена в норму, і в ній буде встановлений порядок. Таким чином, в оригіналі увага зосереджується на проблемі, в той час як в українському варіанті перекладач фокусується на вирішенні цієї проблеми.

“…a hurricane that took place many months ago…” – «…ураган, який відбувся вже не один місяць тому…»

При адаптації цього фрагменту одиниця *many* (багато) перекладається як *не один*. В цьому випадку виникає антонімічна пара «однина - множина».

У перекладах промов Дж. Байдена також використовується антонімічний переклад:

“Every disagreement doesn’t have to be a cause for a total war.” – «Не кожна суперечка має бути основою для війни.»

При адаптації цього уривку одиниця *every* (кожний) перекладається як *«не кожна»*, і таким чином виникає відповідна антонімічна пара.

“When Russia invaded Ukraine, we could have stood by…” – «Коли Росія вторглась в Україну, ми могли просто не реагувати…»

В оригіналі фігурує дієслово *stand by*. За даними словника Collins Dictionary *stand by* означає *«бути байдужим; не робити ніяких дій, щоб зупинити злочинця»*. В українському варіанті це дієслово перекладається як *«не реагувати».* Такий переклад є адекватним та коректним.

У своїх промовах президенти часто вживають ідіоми та інші сталі вирази. Враховуючи, що переклад виступів відбувається синхронно в режимі реального часу, у перекладача майже не має часу на пошук ідеального еквівалентного відповідника. Тому в подібних випадках використовується **цілісне перетворення**, в результаті якого сенс повідомлення залишається без змін, але саме повідомлення набуває іншої форми. У перекладі промов Д. Трампа вдалося знайти наступні приклади цілісного перетворення:

“…launching American astronauts to plant the stars and stripes on the planet Mars.” – «…ми ступимо на планету Марс.»

В оригіналі президент говорить про освоєння Марсу та амбіції Америки першими ступити на цю планету; при цьому він вживає метафору *“to plant stars and stripes on the planet Mars”* та метонімію, використовуючи атрибути американського прапору, – зірки та полоси – при описі країни. У перекладі сенс

оригіналу передається, але при цьому уривок значно спрощується і в ньому відсутня метафора оригіналу.

У перекладі промов Дж. Байдена також присутні зразки цілісного перетворення:

"They lay at night staring at the ceiling wondering can I keep my healthcare, can I pay my mortgage…" – «Вони багато думають, а чи вистачить грошей платати за іпотеку, зберегти будинок…»

У прикладі вище президент говорить про життя середньостатистичного громадянина Америки та проблеми, які його турбують. В оригіналі Дж. Байден описує думки людини як *"They lay at night staring at the ceiling…"*, тим самим підкреслюючи, наскільки серйозними є проблеми та наскільки людина невпевнена у своєму майбутньому. У процесі перекладу ця особливість втрачається, і вся фраза про те, що громадянин не спить ночами та думає про майбутнє, замінюється простим уривком «Вони багато думають…»

У ході дослідження у перекладі промов Дж. Байдена також були знайдені наступні приклади цілісного перетворення:

"I know speaking of unity can sound to some like a foolish fantasy these days." – «Я розумію, що говорити про єдність сьогодні важко.»

У процесі дослідження було знайдено декілька прикладів **смислового розвитку**. З перекладу промов Д. Трампа вдалося відібрати наступні приклади вживання цієї трансформації:

"I will reinstate any service members who were unjustly expelled from our military for objecting to the Covid vaccine mandate.» – «Я поновлю на службі військовослужбовців, які були звільнені через те, що вони виступали проти примусової вакцинації.»

В оригіналі президент вживає назву *"the Covid vaccine mandate"*. *"The Covid vaccine mandate"* (Мандат на обов'язкову вакцинацію) – це документ, що зобов'язує громадян здійснити вакцинацію від вірусу Covid-19. Таким чином, в

оригіналі президент говорить про протести військовослужбовців проти документу, що зобов'язує громадян щеплюватися та не залишає їм вибору. У перекладі назва документу замінюється назвою заходу, що затверджується цим документом.

Окрім описаних вище уривків були знайдені також наступні приклади вживання смислового розвитку при перекладі:

"…I look forward to working with you…" – «…я готовий з вами працювати…»

"We will do it at a level that nobody has ever seen before." – «Я робитиму це з таким запалом, як ніхто раніше.»

У перекладах промов політиків було знайдено значну кількість прикладів **субституції**, тобто заміни однієї частини мови на іншу в процесі перекладу. У промовах Д. Трампа були зафіксовані наступні приклади цієї трансформації:

"It is time for us to once again act with courage, vigor and vitality…" – «Настав час діяти сміливо, мужньо…»

В цьому прикладі іменники *courage, vigor* замінюються на прислівники *сміливо, мужньо*.

Також були знайдені приклади субституції, у яких прикметник замінюється на іменник:

"…under the constitutional rule of law." – «…відповідно до Конституції та верховенства права.»

У деяких випадках дієслово при перекладі замінюється на іменник:

"…they want to be able to compete better…" – «…нам дуже важливо бути конкурентами…»

Також зустрічаються переклади, в яких прислівник замінюється на дієслово:

"Hopefully, China can help us stop the war…" – «Я сподіваюся, що також Китай допоможе зупинити війни у світі…»

У ході дослідження було знайдено приклади **адаптації**, коли вираз вихідної мови замінюється виразом з еквівалентним значенням в мові перекладу. У промовах Д. Трампа було знайдено наступні приклади цієї трансформації:

"…we just want a level playing field…" – «…нам просто потрібно грати на рівних…»

В оригіналі присутня ідіома *"a level playing field"*, що згідно зі словником Cambridge Dictionary означає «ситуацію, коли всі знаходяться в рівних умовах». У перекладі ця ідіома трансформується у вираз *«грати на рівних»*, що має ідентичне значення, але іншу форму.

"The spirit of the frontier is written in our hearts." – «Цей дух розширення наших фронтірів закріплений у нашому ДНК.»

Д. Трамп в своїй промові вживає ідіому *"written in our hearts"*, яка вживається ним з метою підкреслити те, що прагнення рости та розширювати власні горизонти є невід'ємною частиною американського народу. У перекладі сенс оригіналу повністю зберігається, при цьому вживається еквівалентний відповідник *«закріплений у нашому ДНК»*. Таким чином, сталий вираз в оригіналі не зберігається при перекладі, але при цьому підбирається ідіома з еквівалентним значенням.

Окрім всіх перелічених прикладів існують також випадки **буквального перекладу**, коли перекладацькі трансформації відсутні. У промовах Д. Трампа були знайдені наступні приклади:

"Over the past eight years, I've been tested and challenged more than any president in our 250 year history…" – «Мене особисто більш ніж будь кого із попередніх американських президентів піддавали різним перевіркам…»

Слово *test* безумовно може перекладатися як *перевірка*, але в цьому випадку таке рішення перекладача не є адекватним. Кращим варіантом було б адаптувати цей уривок наступним чином: *«Мене особисто більш ніж будь кого із попередніх американських президентів піддавали різним випробуванням…»*

Таким чином, лексичну одиницю *tested* можна вилучити та перекласти тільки одиницю *challenged*. Таким чином, сенс повідомлення не зміниться, а переклад буде коректним.

Також було знайдено приклад, у якому вираз *"to lower the temperature"* перекладається буквально як *«знизити температуру»*. Сам вираз в оригіналі означає *«зменшувати напругу в складній ситуації»*. Буквальний переклад *«знизити температуру»* не підходить для перекладу, адже подібного виразу не існує в українській мові. Натомість можна зробити описовий переклад «знизити напругу», тобто зберегти сенс, але змінити форму.

Тож, у ході дослідження було проаналізовано 58 лексичних трансформацій у перекладі політичних промов Д. Трампа та Дж. Байдена. Серед них найбільш домінантними є контекстуальна заміна (складає 21%), лексичне додавання (складає 14%), субституція (складає 13%), конкретизація (складає 10%) та генералізація (складає 9%). Часте вживання цих трансформацій обґрунтовується перш за все специфікою політичної термінології, необхідністю скоротити об'єм тексту, в деяких випадках викласти сенс повідомлення більш детально, а також зробити кінцеве повідомлення більш зрозумілим для аудиторії.

3.2 Перекладацькі трансформації при передачі синтаксичних конструкцій

У ході дослідження було виявлено значну кількість перекладацьких трансформацій, що передбачають зміну синтаксичних конструкцій оригіналу. Серед подібних трансформацій присутня значна кількість прикладів **зміни граматичної структури речення**. У перекладі промов Д. Трампа було знайдено наступні приклади подібних трансформацій:

"Our country will flourish…" – «Ми будемо процвітати…»

У цьому прикладі змін у реченні набуває підмет. В оригіналі присутнє словосполучення *"our country"* (наша країна). При перекладі цей підмет

змінюється на займенник «ми». Подібну трансформацію можна вважати адекватною, адже як в оригіналі, так і у перекладі підмет виражається лексичною одиницею з конотацією єдності, що підкреслює ставлення мовця до теми.

“It fails to protect our magnificent law-abiding citizens, but provide sanctuary and protection for dangerous criminals…” – «В той час, як страждали звичайні американці, інші люди, в тому числі злочинці, мали повний захист.»

У наведеному уривку президент Д. Трамп критикує політику колишнього уряду. При перекладі цього фрагменту структуру речення було змінено. Перш за все, в оригіналі присутнє просте речення, у якому підметом виступає займенник *it* (йде мова про уряд), а також присутній складений дієслівний присудок *“fails to protect”* та простий присудок *provide*. Таким чином, в оригіналі увага фокусується на уряді та його невдачах. В українському варіанті в центрі уваги знаходиться вже світлий народ Америки, якому протиставляються злочинці з інших країн. В перекладі речення стає складним, в ньому присутні дві граматичні основи: *«американці страждали»* та *«злочинці мали повний захист»*. У перекладі також присутня генералізація – одиниця *law-abiding* (законослухняні) замінюється словом *звичайні*, що має більш загальне значення.

“We have an education system that teaches our children to be ashamed of themselves…” – «У нас система освіти, якої соромляться вчителі.»

При адаптації цього уривку перекладач змінив структуру речення та при цьому припустився помилки. В оригіналі президент Д. Трамп говорить про проблему неприйняття себе молодим поколінням, причиною чого є цінності, що викладаються у закладах освіти. У перекладі сенс цього повідомлення змінюється, і мова йде вже про те, що системи освіти соромляться вчителі. Таким чином, більш коректним та доречним варіантом перекладу буде *«Ми маємо систему освіти, яка закладає в розум наших дітей ідею про*

неприйняття себе…» або *«У нас система освіти, яка навчає наших дітей соромитися того, ким вони є…»*

“We will do it at a level that nobody has ever seen before.” – «Я робитиму це з таким запалом, як ніхто раніше.»

У цьому прикладі при перекладі було змінено підмет. В оригіналі Д. Трамп вживає займенник *we*, обіцяючи народу разом зі своєю адміністрацією привести країну до успіху. У перекладі займенник *we* замінюється на займенник «я», тим самим увага зосереджується виключно на особі президента.

У ході дослідження було виявлено декілька прикладів, коли при перекладі змінюється час в реченні:

“Today I will sign a series of historic executive orders.” – «Сьогодні я видав серію виконавчих наказів.»

У даному прикладі в оригіналі вживається майбутній час *“will sign”*, в той час як у перекладі фігурує минулий час *видав*. Разом з цим, при перекладі було вилучено лексичну одиницю *historic*. Подібна зміна не має значного впливу на сенс речення, тим не менш втрачається стилістична особливість оригіналу.

В перекладі політичних промов Дж. Байдена було знайдено наступні приклади зміни граматичної структури речень:

“Don’t tell me things can’t change.” – «Хіба ж ми не міняємося?»

У цьому прикладі оригінальне речення зазнає значних змін при перекладі. Перш за все, змінюється тип речення – в оригіналі президент вживає заперечне речення, що замінюється на риторичне запитання в перекладі. Разом з цим, змінюється граматична основа речення. В оригіналі присутня граматична основа *“things can’t chang”»*, в той час як у перекладі фігурує граматична основа *«ми не міняємося»*.

У перекладі промов політиків численними також є приклади **описового перекладу**. Ця трансформація вживається перекладачем, коли відсутня можливість підібрати прямий еквівалент у мові перекладу, і залишається лише

описати ключові риси цього явища, щоб сенс повідомлення був зрозумілим для аудиторії. В ході дослідження було виявлено наступні уривки, в яких ті чи інші специфічні явища перекладаються за допомогою описового перекладу:

"Our liberties and our nation's glorious destiny will no longer be denied…" – «Наші свободи і славна доля нашої країни більше не залишатимуться поза увагою…»

У цьому прикладі за допомогою описового перекладу адаптується одиниця *denied*. Первісно дієслово *to deny*, якщо спиратися на визначення у словнику Cambridge Dictionary, означає «заперечувати те чи інше явище», «не дозволяти комусь щось зробити» або «не визнавати почуття, провину тощо». Вжити одне з цих визначень при перекладі буде недоречно, адже за контекстом вони не підходять. Тому перекладач обирає фразу *«залишати поза увагою»* у якості перекладу дієслова *to deny*. Подібну трансформацію також можна вважати розвитком сенсу, адже логічно, що якщо свободи та доля країни не визнаються іншими, то вони залишаються поза увагою.

"…we had a powerful win in all seven swing states." – «…також ті штати, які зазвичай нерішучі, стали на нашу сторону.»

В оригінальному уривку присутній політичний термін *"swing state"*. Цей термін має прямий еквівалент в українській мові, – *«хиткий штат»* – та означає «штат, в якому кандидати у президенти від демократів та республіканців мають приблизно рівні шанси бути обраними». Таким чином, можна зробити висновок, що це ті штати, в яких приблизно однакова кількість голосів за представника від демократів та представника від республіканців. В українському варіанті перекладач адаптує поняття *"swing state"* як *«штат, який є нерішучим»*. Цей варіант є адекватним, адже не кожна людина може знати термін *«хиткий штат»*. Тож в цьому випадку описовий переклад є навіть кращим рішенням, ніж переклад з вживанням прямого еквівалента.

“I will end the practice of catch and release.” – «Я покінчу з практикою, коли випускають злочинців.»

У цьому випадку в оригіналі вживається поняття *“catch and release”*, що означає політику звільнення незаконних мігрантів в соціум до моменту, коли відбудеться слухання справи в імміграційному суді. Це поняття є специфічним та не має еквівалентів в українській мові. Таким чином, використати описовий переклад при адаптації цього уривку є цілком адекватним рішенням.

“…very rapid approvals in the United States.” – «…процес швидкого отримання дозволів в США.»

У цьому уривку Д. Трамп говорить про свій минулий досвід отримання від держави дозволу на реалізацію своїх бізнес-проектів. Цей процес зайняв багато часу, тому у своїй промові 2025 року президент піднімає питання вирішення проблеми та прискорення цього процесу. В оригіналі він вживає словосполучення *“rapid approvals”* у якості скороченого опису проблеми. В українському варіанті це словосполучення адаптується як *«процес швидкого отримання дозволів»*, і такий варіант перекладу є доречним, адже завдяки цьому фраза стає повною, логічною та зрозумілою для аудиторії.

У перекладах промов президентів були знайдені також приклади **членування речення**, коли одне речення в оригіналі ділиться на два або більше речень в процесі перекладу. Наступні приклади було знайдено у промовах Д. Трампа:

“They’re raging through the houses and communities, even affecting some of the wealthiest and most powerful individuals in our country, some of whom are sitting here right now.” – «Ми бачимо, як навіть найбагатші й найвпливовіші люди постраждали від цього. Деякі з них тут зараз серед нас.»

У цьому випадку йде мова про серйозні пожежі в Лос-Анджелесі, і в оригіналі присутнє одне речення, яке в процесі перекладу поділяється на два. Більш того, структура першої половини оригінального уривку змінюється: якщо

в оригіналі граматичну основу складають одиниці *“they’re raging”*, і увага спікера зосереджується на пожежах, то у перекладі граматичну основу складають одиниці *«ми бачимо»* та *«найвпливовіші люди постраждали»*, і таким чином увага зосереджується вже на наслідках катастрофи.

У промовах Дж. Байдена було виявлено наступний приклад членування речення у перекладі:

“If my name ever goes down into history, it’ll be for this act and my whole soul is in it.” – «Якщо моєму імені залишатися в історії, то саме завдяки цьому актові. Вся моя душа в ньому.»

У цьому випадку членування речень обґрунтовується ціллю зробити акцент на фразі *«Вся моя душа в ньому.»* Цей уривок є емоційно забарвленим та надзвичайно виразним, тому рішення відокремити його від основного речення є гарним способом зосередити увагу аудиторії на ньому.

Окрім членування речення в ході дослідження були виявлені також приклади **об’єднання речень**:

“Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored.” – «Наш суверенітет буде відновлено, як і нашу безпеку.»

У цьому прикладі два речення в процесі перекладу були об’єднані в одне. Варто відмітити, що в оригіналі присутній прийом повторення, в цьому випадку повторюється займенник *our* з метою наголосити на єдності американського народу. У перекладі цей прийом зберігається.

Надзвичайно рідкою трансформацію в перекладі є **компенсація**, коли один з елементів перекладу первісно втрачається, але перекладач в результаті додає його в інший уривок тексту. У процесі дослідження було виявлено декілька прикладів цієї трансформації:

“Green New Deal was such a total disgrace…” – «Зелений Курс – це була абсолютно безглузда угода…»

У цьому прикладі одиниця *Deal* була первісно втрачена при перекладі, але все ж перекладачу вдалося компенсувати цю втрату, додавши лексичну одиницю *угода* наприкінці цього уривку.

Підводячи підсумки, в ході дослідження було виявлено 15 прикладів трансформацій, що включають в себе зміну синтаксичної структури тексту при перекладі. Серед них найбільш домінантними є зміна граматичної структури речення, що включає трансформацію членів речення, часу, синтаксису тощо. Було знайдено 9 прикладів подібних трансформацій, що становить 46% від усієї кількості граматичних трансформацій. Окрім цього, частими є приклади описового перекладу – було знайдено 5 прикладів цієї трансформації, що становить 27% від загальної кількості.

3.3 Збереження стилістичного потенціалу в перекладі

Промови політиків є багатими на різноманітні стилістичні прийоми, які використовуються спікерами для надання своїм виступам більшої виразності та експресивності, що в результаті захоплює увагу аудиторії та дає можливість здійснювати на неї вплив.

У процесі адаптації промов українською мовою стилістичні особливості оригіналі можуть як зберігатися, так і втрачатися. У ході дослідження було виявлено декілька прикладів, коли при відтворенні промови політика українською стилістика оригіналу нейтралізується перекладачем:

“…millions and millions of criminal ***aliens****…” – «…мільйони і мільйони* ***представників*** *кримінального світу…»*

В оригіналі президент вживає одиницю *aliens*, говорячи про злочинців, які прибувають в США з інших країн. Слово *alien* має декілька значень; словник

Cambridge Dictionary визначає це слово як *«істота з іншої планети»*, *«незнайоме явище»* та *«людина з іншої країни, іншої раси, групи тощо»*. Таким чином, слово має конотацію *«чужий»* або *«той, що не належить до нас»*. Тож вживання цієї одиниці в оригіналі обґрунтовується бажанням відділити злочинців-іммігрантів від народу Америки та зобразити їх як чужаків, що не належать до американського суспільства. У перекладі одиниця *aliens* генералізується та адаптується як *представники*, тобто увага на походженні злочинців вже не зосереджується, тому втрачається частина сенсу оригінального повідомлення. З метою збереження стилістики оригіналу можна перекласти цей уривок як *«…мільйони іноземних злочинців…»* або *«…мільйони чужаків, що коять злочини…»*

"…we want to just have debt be obliterated." – «…ми хочемо, щоб його (боргу) не було взагалі.»

В оригінальній промові наявна пасивна форма дієслова *to obliterate*. Ця лексична одиниця визначається словником Cambridge Dictionary як *«винищувати, не залишаючи жодних слідів існування»*. В перекладі основна думка повідомлення передається коректно, все ж експресивність та виразність оригіналу втрачається. Натомість перекласти оригінальний уривок можна наступним чином: *«…ми хочемо виполоти (знищити) цей борг під корінь.»* Таким чином, в перекладі борг держави, що безумовно є для неї тягарем та проблемою, порівнюється з бур'яном, що є підходящою метафорою в цьому контексті. Також можливим є переклад *«…ми бажаємо звести наш борг нанівець.»* або *«…ми бажаємо повністю ліквідувати наш борг.»*

"We've already started to see the fruits of this emerge in southern Africa and southeast Asia." – «Ми вже бачимо певні результати в південно-східній Азії та на півдні Африки.»

У цьому випадку мова йде про ініціативу світового партнерства, що направлене на покращення інфраструктури, і в оригіналі політиком вживається

одиниця t*he fruits*. Серед значень цього слова також фігурує визначення *«приємний та позитивний результат від роботи або справи»*. В українській мові є слово з подібною конотацією – *плід*. Це лексична одиниця, яка має відношення водночас до рослин та ділової сфери. Тому цілком доречно буде вжити це слово і в перекладі та адаптувати промову наступним чином: *«Ми вже бачимо **плоди** цієї ініціативи в південно-східній Азії та на півдні Африки.»* Також можливим є змінити граматичну структуру речення та адаптувати уривок як *«Ця ініціатива вже принесла плоди в південно-східній Азії та на півдні Африки.»*

Таким чином, в українському перекладі політичних промов існують приклади, коли основний сенс оригіналу передається в повній мірі, але при цьому змінюється форма подачі інформації, і в тому числі втрачаються стилістичні особливості оригіналу.

У перекладі політичних промов були виявлені приклади, коли перекладач врахував стилістичну особливість оригіналу та адаптував повідомлення, максимально наблизивши його до оригіналу та підібравши еквівалентну одиницю для перекладу:

“It’ll make the United States a manufacturing superpower and the world capital of artificial intelligence and crypto.” – «Наша держава дійсно може стати головним гравцем на світовому ринку в тому, що стосується і виробництва, і криптовалюти, і багато іншого.»

В оригіналі політиком вживається одиниця *superpower*, і ця одиниця вживається з метою звеличити США як державу з найбільш розвинутими технологіями та продемонструвати її перевагу над країнами-конкурентами. У перекладі одиниця *superpower* адаптується як *«головний гравець»*. Подібна трансформація є адекватною, адже в перекладі США виставляється як держава зі значним потенціалом, яка грає вирішальну роль у світовій економіці та є центром влади. Окрім проаналізованого варіанту перекладу цей уривок також

може мати наступний варіант адаптації: *«Наша держава дійсно може стати виробничим гігантом та центром штучного інтелекту та криптовалюти.»* В цьому варіанті перекладу фігурує поняття «виробничий гігант», що означає лідера у тій чи іншій сфері виробництва або економіки.

Окрім вище перелічених прикладів також були відібрані уривки, в яких перекладач робить кінцеве повідомлення ще більш яскравим та стилістично насиченим у порівнянні з оригіналом:

"...city that's become a demolition site." – «...цілі міста, стерті з лиця Землі.»

В оригіналі президент вживає словосполучення *"a demolition site"* з метою описати зруйновані в результаті бойових дій міста. Це поняття не має прямого еквіваленту в українській мові, але за допомогою описового перекладу його можна перекласти як *«зона, в якій відбувається знос будівлі»*. Такий варіант перекладу не є адекватним. Натомість перекладач змінює структуру оригінального речення та описує міста як *«стерті з лиця Землі»*. Ця фраза має високий ступінь виразності та викликає сильні емоції у аудиторії, тому переклад можна вважати вдалим. Також цей уривок можна перекласти як *«...від міст залишилися руїни.»* або *«...цілі міста, що зрівняли з землею.»* В обох випадках буде збережено стилістику та сенс оригінального повідомлення.

Підводячи підсумки, у ході дослідження було знайдено 8 прикладів стилістичних трансформацій, до яких входять стилістична нейтралізація, коли стилістичні особливості оригіналу втрачаються у процесі перекладу; збереження стилістики оригіналу; а також стилістична спеціалізація, коли повідомлення у перекладі стає більш стилістично насиченим у порівнянні з оригіналом. Серед відібраних прикладів третину складають приклади стилістичної нейтралізації, тобто можна зробити висновок, що перекладачі в більшості випадків є уважними до стилістичних особливостей оригіналу та зберігають їх у перекладі. Іноді повідомлення у перекладі стає ще більш

виразним у порівнянні з оригіналом, що свідчить про високу компетентність вітчизняних перекладачів.

3.4 Прагматична адаптація при перекладі політичних промов

Ключовою метою при адаптації політичних промов іншою мовою є точна передача основної думки. Окрім цього, враховуючи, що невід'ємним елементом політичної промови є вплив на аудиторію та виклик у неї емоційного відгуку, важливою задачею є збереження виразності та експресивності оригіналу. У залежності від своєї цілі, політик може використовувати різноманітні прийоми риторики, щоб досягти поставленої мети. Таким чином, переклад має бути рівним оригіналу в плані сенсу, також виконувати ту ціль, яку в неї заклав спікер в оригіналі, а також бути цілком зрозумілим для цільової аудиторії.

У процесі дослідження перекладу промов американських політиків було виявлено як приклади успішної адаптації, коли перекладачам вдалося зберегти сенс та експресивність оригіналу, так і приклади, коли трансформації зазнала стилістика оригіналу та навіть сенс вихідного повідомлення.

У наступному прикладі перекладач вилучив елемент повідомлення, який не несе значного смислового навантаження:

"Many centuries ago, saint Augustine, ***a saint of my church****, wrote…"* – *«Багато століть тому святий Августин сказав…»*

Це уривок з промови Дж. Байдена, в якому він посилається на слова святого Августина з метою підкріплення своєї промови. У цьому випадку вставна конструкція *"a saint of my church"* не є ключовим елементом повідомлення, тому для зосередження уваги на більш важливих аспектах промови, перекладач вилучає його при адаптації фрагменту. Таким чином, у

перекладі кількість тексту зменшується, разом з чим зменшується і смислове навантаження на аудиторію тож слухачам стає комфортніше сприймати інформацію, адже в повідомленні перекладач зберіг лише найважливіші елементи сенсу.

Наступний приклад демонструє, як навіть незважаючи на цілком адекватну адаптацію та повне збереження сенсу оригіналу, переклад все ж втрачає елемент сенсу, який політик вкладав в оригінальне повідомлення:

"We're going to need each other, we need all our strength to persevere through this dark winter." – «Ми одне одному будемо потрібні, для того щоб вистояти в ці непрості часи.»

Це уривок з інавгураційної промови Дж. Байдена, і в перекладі сенс цього уривку передається в повній мірі. Ціль оригінального повідомлення – викликати у аудиторії почуття єдності, і це присутнє у перекладі. Все ж в оригіналі політик вживає словосполучення *"this dark winter"*, що додає повідомленню експресивності. Він вживає одиницю *winter*, і це слово як правило має негативну конотацію – «холод, мороз, самотність, темрява». Окрім цього, вживається одиниця *dark*, щоб підсилити виразність повідомлення. Таким чином, Дж. Байден навмисно вживає словосполучення *"this dark winter"* з метою виклику у аудиторії відповідних асоціацій та підкреслення важливості єдності народу Америки. Оригінальне повідомлення має прихований сенс: *«Нас чекає темна холодна зима, але будучи разом, ми зможемо зігрітися.»* В перекладі сенс оригіналу передається, але описаний елемент відсутній.

Наступний уривок узято з промови Дж. Байдена:

"…in the house…" – «…в палаті працівників…»

У цьому випадку лексична одиниця *house* перекладається як *«палата працівників»*. В своїй промові Дж. Байден говорить про свою адміністрацію, і відповідно до цього одиницю *house* не можна перекладати дослівно. Тож

перекладач здійснює заміну та адаптує цю одиницю як *«палата працівників»*, що цілком відповідає контексту та коректно передає сенс повідомлення.

Наступний уривок також взято з промови Дж. Байдена:

"…we will repair our alliances…" – «…Америка зі своїми союзниками полагодить стосунки…»

У цьому уривку президент говорить про світле майбутнє США та зв'язки держави з іншими країнам. Він вживає фразу *"repair alliances"*, що буде звучати некоректно, якщо її перекласти дослівно. Таким чином, перекладач використовує описовий переклад, в результаті чого фраза перекладається як *«налагоджувати стосунки з союзниками»*. Такий переклад коректно передає сенс оригіналу та є зрозумілим для аудиторії.

У наступному уривку демонструється вдалий приклад заміни лексичної одиниці:

"Campaigns are contest of competing visions." – «Кампанії – це змагання, змагання ідей.»

В оригіналі політиком вживається одиниця *vision*, яка перекладається як *погляд* або *бачення*. В українському варіанті це слово адаптується як *ідея*. Це є адекватним перекладацьким рішенням, адже слово *ідея* включає в себе більше конотативних елементів, ніж слово *погляд* або *бачення*. Ідея – це сукупність поглядів, переконань, світогляду, принципів та планів політика. Тому саме ця одиниця краще розкриває сенс повідомлення політика.

Наступний приклад демонструє, що еквівалентний переклад не завжди є ідеальним рішенням:

"…all the people who've been hanging out with me for the last four years…" – «…всім людям, які працювали зі мною чотири роки…»

Це уривок з промови Дж. Байдена, в якому він висловлює подяку співробітникам свого офісу. В оригіналі президент вживає вираз *"to hang out"*. Цей вираз є неформальним та означає «*проводити з кимось багато часу»*. В

українській мові є еквівалент цьому виразу – *зависати*, однак, навіть незважаючи на це, буде некоректно вжити його у перекладі уривку. Причина полягає в різниці культур США та України. В США є цілком нормальним вживати неформальні вирази у політичних промовах, адже в цій країні виступи політиків сприймаються як своєрідне шоу. В Україні присутнє більш серйозне та консервативне ставлення до політичних промов, тому необхідно зберегти офіційність промови для того, щоб вона відповідала культурному коду України. Таким чином, враховуючи контекст, є цілком адекватним рішенням перекласти уривок *"…hanging out with me…"* як *«…працювали зі мною…»*.

У процесі адаптації наступного уривку перекладач припустився смислової помилки та некоректно передав слова президента Дж. Байдена:

"It's been a historic presidency not because I'm president, because what we've done, what you've done." – «Це історичне президентство. Я був хорошим президентом тільки через те, що ви зробили.»

В оригіналі президент віддає перевагу вираженню поваги своїм співробітникам. Він відвертає увагу від себе з метою зосередження уваги аудиторії на своїй адміністрації. У перекладі сенс повідомлення змінюється – президент перш за все хвалить самого себе, а потім висловлює подяку своїй адміністрації. Таким чином, в українському варіанті акцент зміщується від співробітників офісу президента на самого президента. Тож у перекладі сенс повідомлення набуває трансформацій.

У наступному прикладі також демонструється адаптація неформального виразу українською мовою:

"We have a legislation we passed, that's just only now it's just really kicking in." – «У нас є багато законів, які ми прийняли. І вони тільки починають діяти.»

В оригіналі вжито неформальний вираз *"to kick in"*, що за даними словника Cambridge Dictionary означає *«відбуватися; починати діяти»*. Саме такий

переклад вживається при адаптації цього дієслова. Переклад є адекватним, все ж в українській мові існує більш формальний еквівалент – вираз «набувати чинності». Тож адаптувати цей уривок можна наступним чином: *«У нас є багато законів, які ми прийняли. І вони тільки нещодавно набули чинності.»*

У наступному прикладі перекладач використовує прийом додавання з метою підкреслення думки автора в оригіналі:

"We need to stay engaged, we need to keep going." – «Ми мусимо продовжувати працювати, ми мусимо продовжувати рухатися, незважаючи ні на що.»

В оригіналі президент вселяє відчуття гідності та впевненості у американський народ. Він мотивує людей продовжувати свій шлях, свою роботу. В українському варіанті в повній мірі передається сенс оригіналу, і разом з цим перекладач додає в кінці речення слова *«незважаючи ні на що»*. Цей уривок підсилює експресивність оригіналу та підкріплює думку повідомлення, що має ще більший вплив на аудиторію.

Наступний уривок було взято з промови Д. Трампа, і при його адаптації було вжито буквальний переклад:

"In addition to having won the battleground states of North Carolina, Georgia, Pennsylvania and Wisconsin…" – «І штати, такі як Північна Кароліна, Джорджія, Пенсильванія, Вісконсин, які були місцем битви, зараз ми також перемагаємо…»

В оригіналі президент вживає поняття *"battleground states"*, описуючи штати, в яких переважала особливо активна боротьба за голоси під час передвиборчої кампанії. Таким чином, це поняття можна прирівняти до поняття «swing states», що описує те ж саме явище. В українському варіанті наявний буквальний переклад – вираз *"battleground states"* перекладається як *«штати, які були місцем битви»*, що не є коректним. Можливо перекласти вираз за допомогою прямого еквіваленту – «хиткі штати» – але такий переклад скоріш за

все не буде зрозумілим для україномовної аудиторії. Адекватним рішенням буде взяти за основу буквальний переклад та адаптувати вираз *“battleground states”* як *«штати, які були місцем битви за (виборчі) голоси»*. Таким чином, переклад можна буде вважати повним, він буде коректно передавати сенс оригіналу та збереже його експресивність.

Підводячи підсумки, аналіз прагматичної адаптації політичних промов продемонстрував, що при перекладі важливо не лише передати основний сенс повідомлення з максимальною відповідністю оригіналу, але також врахувати стилістичні особливості оригіналу, культурні особливості цільової аудиторії, контекст та ключову ідею, яку закладає автор оригінального тексту в свою промову.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки роботи, у ході дослідження було проаналізовано лінгвостилістичні особливості перекладу промов американських політичних діячів українською мовою на матеріалі виступів 2019-2025 років. На основі теоретичних здобутків був здійснений аналіз української адаптації промов американських президентів Д. Трампа та Дж. Байдена.

Перший розділ роботи присвячений дослідженню політичного дискурсу. У ході дослідження були виявлені ключові ознаки політичного дискурсу, серед яких ключовою є його тісний зв’язок з мовою. У політичному дискурсі мова виступає у якості основного засобу передачі інформації, вираження думок, а також маніпуляції свідомістю суспільства. Враховуючи це, серед ознак політичного дискурсу також наявні експресивність, ідеологія, театральність та елемент змагання. Таким чином, невід’ємним елементом політичних промов є вживання суб’єктами мовлення численних засобів експресивності. Такий підхід дозволяє політикам максимально ефективно захоплювати увагу аудиторії, переконувати її у своїх ідеях та відповідно досягати поставлених цілей. Окрім цього, політичний дискурс також сповнений значною кількістю політичної термінології, назв історичних осіб, подій тощо. Разом з цим, в основі політичного дискурсу також лежать традиції, ідеологія та культурні особливості тієї чи іншої країни. Таким чином, політичний дискурс відрізняється високим різноманіттям лексики та фігур мовлення, у результаті чого його переклад стає складною задачею. Можна зробити висновок, що для якісної адаптації політичного тексту необхідно не лише мати навички безпосередньо перекладу, а також бути обізнаним у культурі та традиціях держави, історичних подіях та інших екстралінгвістичних факторах.

У другому розділі дослідження було проведено аналіз лінгвостилістичних особливостей промов американських політиків. У результаті було виявлено, що в залежності від своєї цілі, політик може використовувати різноманітні лексичні та стилістичні засоби для досягнення мети промови. Були досліджені лексичні, синтаксичні, стилістичні та прагматичні особливості політичного дискурсу. До лексичних особливостей політичного дискурсу можна віднести високий вміст політичної, економічної та юридичної термінології. Окрім цього, в політичному дискурсі також зустрічаються ідіоматичні вирази, що додають промовам експресивності, а також неологізми, що обґрунтовується постійною еволюцією політичного дискурсу. Серед синтаксичних особливостей було виявлено часте вживання пасивних конструкцій, риторичних запитань, умовних та стверджувальних речень, що зумовлюється необхідністю зосередження уваги аудиторії на словах спікера. До стилістичних особливостей політичного дискурсу відноситься часте використання засобів метафори, метонімії, епітета, гіперболи, повторення, перерахування та інверсії. Подібні фігури надають промові політика більшої виразності та сприяють кращому переконанню публіки у своїх ідеях. Також було доведено, що політичні промови мають великий прагматичний потенціал, адже вони містять у собі безліч прийомів та засобів для ефектного та ефективного викладення думок та ідей політиків.

Третій розділ роботи присвячений перекладацькому аналізу української адаптації промов американських політиків. В ході дослідження було знайдено та проаналізовано приклади перекладацьких трансформацій, серед яких були наявні лексичні, граматичні трансформації, приклади трансформації стилістики оригіналу, а також приклади прагматичної адаптації оригінального політичного тексту українською мовою.

Серед знайдених трансформацій домінантними є контекстуальна заміна, лексичне додавання, субституція, трансформація граматичної структури речення, конкретизація та генералізація. Такі результати дослідження

обґрунтовуються перш за все специфікою політичного дискурсу та різницею між вихідною мовою та мовою перекладу. В політичному дискурсі існує значна кількість понять та термінів, які некоректно перекладати буквально, тому часто перекладачі вживають зміну з метою правильної передачі сенсу. Також цільова аудиторія не завжди є обізнаною у тих чи інших подіях, тож нерідко доводиться уточнювати ту чи іншу інформацію у перекладі, щоб суть слів спікера була цілком зрозуміла аудиторії. Окрім цього, англійська та українська мови відрізняються за граматикою, тож у процесі перекладу частою є зміна граматичної структури оригінального речення. Таким чином, переклад політичного дискурсу включає в себе значну кількість перекладацьких трансформацій.

У ту ж чергу найменш частотними трансформаціями, виявленими при перекладі є компенсація, об'єднання речень та смисловий розвиток. Такий результат обґрунтовується малою кількістю тих специфічних випадків, коли ці трансформації могли б вживатися перекладачами. Вказані трансформації потребують деякого часу та мисленнєвої активності для їх якісного вживання. Відповідно, їх вживання може зайняти деякий час. Переклад проаналізованих політичних промов здійснювався синхронно, тож у перекладача були чіткі часові рамки для здійснення цього перекладу. Враховуючи цей екстралінгвістичний фактор, більш практичним рішенням для перекладача є вживання більш практичних перекладацьких трансформацій, які не ускладнюють роботу перекладача, а спрощують її.

Таким чином, до ключових особливостей перекладу політичних промов можна віднести важливість врахування контексту перекладачем у процесі адаптації політичного тексту. У залежності від контексту різним може бути і спосіб перекладу тієї чи іншої одиниці. Окрім цього, при перекладі політичної промови надзвичайно важливо враховувати прагматичний аспект перекладу. Оригінальне повідомлення, зрозуміле для цільової аудиторії вихідної мови,

може бути незрозумілим для цільової аудиторії мови перекладу, якщо адаптувати політичний текст без врахування прагматичного аспекту. Тож при адаптації політичної промови перекладачу важливо зосередити увагу на доступності перекладу для цільової аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білозерська Л., Возненко Н., Радецька С. Термінологія та переклад: навч. посіб. для студ. філол. напряму підготовки. Вінниця: Нова Книга, 2010. 231 с.

2. Буртник А. Р., Карп М. А. Лексико-семантичні та стилістичні засоби у політичних промовах Білла Клінтона. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, серія «Філологія», вип. 9 (77), 2020. С. 172-175.

3. Бутова І. Політичний дискурс як об’єкт лінгвістичних досліджень. URL: http://old.lingua.lnu.edu.ua/Visnyk/visnyk/Visnyk_16/articles/Butova.pdf (дата звернення 10.08.25).

4. Волянюк І. О. Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. С. 47-52.

5. Вусик Г. М., Антонюк О. В. Сучасний політичний дискурс як об’єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 213–217.

6. Доній Т. Переклад текстів політичного дискурсу: стратегії, виклики, перспективи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Одеса. Вип. 46, том 1, 2021. С. 143-149.

7. Загнітко А. Сучасний політичний газетний дискурс: риторика і синтаксис. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка*, т. 16. Донецьк: Східний видавничий дім, 2007. С. 5–7.

8. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова Книга, Ч. 2, 2001. 302 с.

9. Карпусенко М., Карпусенко Н. Особливості використання стилістичних засобів виразності в американському політичному дискурсі (на матеріалі виступу Дж. Байдена 21 лютого 2023 р.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 69, том 1, 2023. С. 210-214.

10. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: монографія. Одеса: Чорномор'я, 2007. С. 150–155.

11. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства: підручник. Вінниця, Нова Книга, 2008. 512 с.

12. Козак Т. Б. Особливості художнього перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Вип. 51. Тернопіль, 2015. С. 221–223.

13. Кропінова Т. В. Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Науковий вісник Волинського національного ун-ту ім. Лесі Українки.* Філологічні науки: Мовознавство. №6. Луцьк, 2009. С. 407-412.

14. Кучерява Ю. В. Лінгвістичні особливості політичних промов: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра:6.020303/Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Дніпро, 2019. 69 с.

15. Окулова Л. О. Огляд лінгвістичних напрямів дослідження політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. Філологія, №52, Том 1. 2021, С. 141-144.

16. Ребрій О. В. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт за спеціальністю «Переклад»: базові теоретичні поняття. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 67 с.

17. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя*. Філологічні науки. 2016. Кн. 1. С. 235–238.

18. Сотников А. В. Ключові слова в політичному дискурсі. Лінгвістика XIX століття: нові дослідження і перспективи. С. 216-224. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9962/20-Sotnykov.pdf (дата звернення 18.09.25)

19. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник. Вінниця: Нова Книга, 2013. 376 с.

20. Шарова А. М. Лінгвістичний вимір політичної інформації: становлення політичної лінгвістики. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. № 97. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2009_97/index (дата звернення 19.08.25)

21. Шевченко І. С. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Харків: Константа, 2005. 356 с.

22. Шевчук Н. В. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник ДАКККіМ*. Політологія. Вип. 1. 2013. С. 263-269.

23. Al-Hindawi F. H., Saffah M. D., Raheem A. N. The pragmatics of bullying in selected political speeches of Donald Trump. Journal of Language and Linguistic Studies, 17(3). 2021. P. 1427-1439.

24. Bach Kent, Robert M. Harnish. Linguistic Communication and Speech Acts. Cambridge, Mass.: MIT Press.

25. Borysov O. O., Vasylieva O. H. Syntactic stylistic means of the British and Ukrainian parliamentary debate. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Сер.: Філологія, №50, том 1. 2021. С. 32-36.

26. Gryshkova R. O. Stylistic analysis of Joe Biden's inauguration speech. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71), №3, Ч. 1. 2021. С. 110-114.

27. Holubnycha L., Kostikova I., Besarab T., Moshtagh Y., Luschyk Y., Dolgusheva O. Semantic and structural aspects of Donald Trump's neologisms. *Postmodern Openings*, Vol. 11. 2020. P. 43-59.

28. Jianan Rong. An analysis of stylistic features of Donald Trump's speech. *International Journal of English Linguistics*. Vol. 11, No. 3. 2021. P. 11-18.

29. Kenzhekanova K. K. Linguistic Features of Political Discourse. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. MCSER Publishing, Rome-Italy. Vol. 6, No. 6 S2. 2015. P. 192-199.

30. Kress G. R., Leeuwen T. van. Multimodal Discourse: The modes and media of contemporary communication. London: Edward Arnold, 2002. 152 p.

31. Nashmi B. H., Mehdi W. S. A pragmatic study of identity representation in American political speeches. *Journal of the College of Education for Women*, Vol. 33(1). 2022. P. 16-32.

32. Novikova O. V. Peculiarities of political speeches translation of English politicians into the Ukrainian language. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72), № 4, Ч. 1. 2022. С. 141-145.

33. Onyshchack H. Translation strategies in political speeches: a case study of Ukrainian translation of president Joseph R. Biden's inaugural address. P. 132-144. URL: https://doi.org/10.15804/rop2021307 (дата звернення 26.09.25)

34. Shylo S. B. Means used to express incentive in agitation-political discourse. *Science and Education a New Dimension.* Philology, VIII (68), Issue 226. 2020. P. 45–49.

35. Tulanbayeva Sh. Sympathy expressions in political rhetoric. Andijan State Institute of Foreign Languages. 2024. P. 73-76.

36. Turuševa L., Šmite S. Challenges of political translation. BULLETIN of L. N. Gumilyov Eurasian National University. Pedagogy. Psychology. Sociology Series. 2020. P. 139-147.

37. Shylo S. B. Means used to express incentive in agitation-political discourse. *Science and Education a New Dimension*. Philology, VIII (68), Issue 226. 2020. P. 45-49.

38. Venuti L. The Translation Studies Reader. London: Routledge, 1992. 560 p.

39. Vinay J.-P., Darbelnet J. Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation. *John Benjamins Publishing Co*., 1995, P. 30-50.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

40. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translation & Thesaurus. URL: https://dictionary.cambridge.org/ (дата звернення 26.08.25; 17.09.25)

41. Collins Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations. URL: https://www.collinsdictionary.com/ (дата звернення 28.08.25; 17.09.25)

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

42. Байден вперше звернеться до американців після поразки Гарріс Трансляція Суспільного. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Gpm75gaxjdA (дата звернення 06.09.25)

43. НАЖИВО! Генеральна Асамблея ООН. Промова Президента США Джо Байдена URL: https://www.youtube.com/watch?v=yfA9-6mWxD8 (дата звернення 06.09.25)

44. Промова Джозефа Байдена, новообраного президента США | НАЖИВО. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GjniVOzeb2g (дата звернення 19.09.25)

45. ПРОМОВА ТРАМПА на інавгурації | Що робитиме на посаді. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GXPHKy7UpzY (дата звернення 19.09.25)

46. Трамп виступає на економічному форумі у Давосі | Трансляція Суспільного. URL: https://www.youtube.com/watch?v=QXQJmt_uluM (дата звернення 17.09.25)

47. ТРАМП екстрено вийшов зі заявами до світу! ПОВНИЙ ВИСТУП ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ НА ВИБОРАХ.

URL: https://youtu.be/PI0c8ilDFw8?si=3NJ5PAaIoePk_c2z (дата звернення 19.09.25)

48. FULL SPEECH: Watch Joe Biden's final address to United Nations General Assembly. URL: https://www.youtube.com/watch?v=aYtQiRTVjSQ&t=1483s (дата звернення 19.09.25)

49. Full speech: President Joe Biden speaks after Trump’s win. URL: https://www.youtube.com/watch?v=735sA63RYlM (дата звернення 06.09.25)

50. In full: Donald Trump's full speech at Davos World Economic Forum 2025. URL: https://www.youtube.com/watch?v=4Wwzj29kuvo (дата звернення 19.09.25)

51. President Joe Biden delivers his inaugural address | FULL SPEECH. URL: https://youtu.be/dqCwKf8QjA0?si=hle_NhufmgMjicF (дата звернення 06.09.25)

52. Trump Inauguration Speech (FULL) | ABC News. URL: https://youtu.be/sRBsJNdK1t0?si=Y6pjO6uyg7cxV8zT (дата звернення 19.09.25)

53. Watch President Donald Trump’s full 2025 inauguration speech. URL: https://youtu.be/BNArBr_J8mA?si=EmUNH1of8u13QKpg (дата звернення 19.09.25)

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis of political discourse phenomenon and the specifics of its adaptation.

The object of the work is the speeches of American politicians and their adaptation into Ukrainian.

The main aim of the paper consists in the analysis of key features of political discourse translation by example of the translation of American presidents' speeches into Ukrainian.

It determined the accomplishment of such objectives as: - analysis of political discourse as an object of linguistic research; - determination of linguistic features of American politicians' speeches; - analysis of American politicians' speeches translation into Ukrainian and definition of stylistic and linguistic specifics of their adaptation.

Key features of political discourse are offered in this work. The main one is close link to language, since language is the primary tool of persuading and expressing thoughts. The vocabulary of political discourse includes political, legal and economic terminology, as well as idiomatic expressions. Thus, it can be concluded that political discourse translation is a complex subject that requires more than simple translation skills. Considering the high percentage of replacements and additions made in the process of translation, it can be stated that pragmatic aspect plays a crucial role in translation. Based on context, the original message may be translated differently, because translation in political discourse is not about finding equivalents, it is more about making the final message as comprehensive as possible for the audience.

***Keywords**: political discourse, translation transformation, lexical unit, grammatical structure, stylistic figure, pragmatic aspect, context.*

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Жадленко Юлія Юріївна, студентка 2 курсу магістратури, заочної форми навчання, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма переклад (англійський), адреса електронної пошти yulia.gnatusha03@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ 2019-2025 РОКІВ) відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 20.11.2025 Підпис ПІБ Жадленко Ю.Ю.